

PODKARPACKI KURATOR

OŚWIATY

REGULAMIN

organizacji konkursów przedmiotowych dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych w województwie podkarpackim w roku szkolnym 2014/2015

I. WSTĘP

Podstawa prawna:

- art. 31 pkt 7 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.),
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad (Dz.U. Nr 13 poz. 125 z późn. zm.),
- Zarządzenie Nr 17/2014 Podkarpackiego Kuratora Oświaty z dnia 15 września 2014 r. w sprawie powołania Wojewódzkiej Komisji Konkursowej w Rzeszowie.

Cele konkursów dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych:

- wspieranie uzdolnień uczniów,
- wdrażanie uczniów do samokształcenia,
- pobudzanie twórczego myślenia,
- rozwijanie umiejętności stosowania zdobytej wiedzy w praktycznym działaniu,
- wyłonienie i promowanie uczniów zdolnych oraz ich nauczycieli, promowanie szkół,
- integrowanie środowisk edukacyjnych województwa.

II. POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1.

1. Konkursy przedmiotowe są kierowane do uczniów szczególnie uzdolnionych, wykazujących zainteresowanie tematami i zagadnieniami związanymi z elementami treści podstaw programowych.
2. W roku szkolnym 2014/2015 Podkarpacki Kurator Oświaty organizuje następujące konkursy przedmiotowe o zasięgu wojewódzkim (obejmujące i poszerzające treści podstawy programowej jednego przedmiotu):
 - 1) dla uczniów klas IV-VI szkół podstawowych konkursy z:
 - a) języka polskiego,
 - b) matematyki,

- c) historii,
 - d) przyrody,
 - e) języka angielskiego,
 - f) języka niemieckiego,
- 2) dla uczniów gimnazjów konkursy przedmiotowe:
- a) polonistyczny,
 - b) historyczny,
 - c) chemiczny,
 - d) biologiczny,
 - e) geograficzny,
 - f) matematyczny,
 - g) fizyczny,
 - h) języka angielskiego,
 - i) języka ukraińskiego,
 - j) języka niemieckiego,
 - k) języka francuskiego.
3. Konkursy przygotowuje i przeprowadza Wojewódzka Komisja Konkursowa powołana przez Podkarpackiego Kuratora Oświaty.
4. Wojewódzka Komisja Konkursowa sprawuje nadzór nad prawidłowym przebiegiem konkursu na wszystkich etapach i w tym zakresie podejmuje wiążące rozstrzygnięcia.

§ 2.

1. Konkursy organizowane są w formie trzystopniowych zawodów:
- 1) I stopień – etap szkolny,
 - 2) II stopień – etap rejonowy,
 - 3) III stopień – etap wojewódzki.
2. Kolejne etapy konkursu przeprowadzane są w następujących terminach:
- 1) etap szkolny – do 30 października 2014 r.
 - 2) etap rejonowy – do 19 grudnia 2014 r.
 - 3) etap wojewódzki - do 13 marca 2015 r.
3. Terminy przeprowadzenia eliminacji konkursów dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów przedstawia **Załącznik nr 1**.
4. Dyrektorzy szkół podstawowych i gimnazjów, których uczniowie biorą udział w konkursie, są współorganizatorami konkursu w zakresie przedstawionym w § 4.
5. Przystąpienie do konkursu jest równoznaczne z akceptacją niniejszego Regulaminu przez ucznia, jego rodziców lub opiekunów prawnych oraz przez szkołę.

§ 3.

1. Każdy uczeń ma prawo przystąpić do konkursu I stopnia organizowanego na właściwym mu etapie kształcenia (w szczególnych przypadkach uczniowie klas III szkoły podstawowej mogą uczestniczyć w konkursach wymienionych w § 1 ust. 2 pkt. 1 – decyzję w tej sprawie podejmuje dyrektor właściwej szkoły). Jeżeli w macierzystej szkole ucznia nie organizuje się danego konkursu, uczeń może do niego przystąpić w szkole wskazanej przez dyrektora szkoły. W tym szczególnym przypadku opiekę nad uczniem sprawuje oddelegowany przez dyrektora nauczyciel macierzystej szkoły ucznia.
2. Uczestnictwo w konkursie jest dobrowolne.
3. Udział ucznia w konkursie jest jednoznaczny z wyrażeniem zgody na publikowanie niezbędnych danych osobowych związanych z ogłoszeniem wyników.
4. Opiekę nad uczniami sprawują nauczyciele oddelegowani przez dyrektora szkoły.
5. Uczestnik konkursu winien posiadać przy sobie aktualną legitymację szkolną.
6. Uczestnicy, którzy spóźnią się na konkurs, mogą być do niego niedopuszczeni przez Przewodniczącego Zespołu Konkursowego.
7. W przypadku ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego lub opinię o dostosowaniu wymagań edukacyjnych ze względu na przewlekłą chorobę, Przewodniczący Zespołu Konkursowego zobowiązany jest do dostosowania warunków i miejsca pracy do potrzeb edukacyjnych ucznia. Wprowadzone dostosowania nie mogą naruszać zasad samodzielnej pracy tego ucznia jako uczestnika konkursu. Wydłużenie czasu pracy ucznia nie może przekroczyć:
 - 1) na etapie szkolnym – 10 minut,
 - 2) na etapie rejonowym i wojewódzkim – 15 minut.
8. W czasie trwania konkursu członkowie Zespołu Konkursowego nie mogą objaśniać, komentować zadań oraz udzielać wskazówek dotyczących ich rozwiązania.
9. Każdy uczeń pracuje przy oddzielnym stoliku. Stoliki ustawione są w odległości zapewniającej samodzielność pracy uczniów.
10. W przypadku stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez ucznia, Przewodniczący Zespołu Konkursowego przerywa pracę uczniowi i poleca mu opuszczenie sali, co jest równoznaczne z dyskwalifikacją ucznia w danym konkursie.
11. W przypadku stwierdzenia rażącego naruszenia *Regulaminu organizacji konkursów* w danej szkole, Podkarpacki Kurator Oświaty może w ciągu dziesięciu dni od dnia konkursu, na wniosek obserwatora lub na wniosek WKK, unieważnić konkurs w danej szkole, bez możliwości jego powtórzenia.
12. Prace uczniów na etapie szkolnym, rejonowym i wojewódzkim konkursów są kodowane. Organizację i sposób kodowania oraz rozkodowywania prac na etapie szkolnym ustala dyrektor szkoły.

13. Uczniowie rozwiązują zadania długopisem lub piórem (kolor czarny lub niebieski) i nie mogą używać ołówków i korektorów. Autorzy zadań konkursowych określają w wymaganiach konkursowych z danego konkursu, jakimi przyborami i pomocami powinni dysponować uczestnicy konkursu, by poprawnie rozwiązać zadania. W szczególnych przypadkach Przewodniczący Zespołu Konkursowego w porozumieniu z WKK doprecyzuje, z czego uczniowie mogą, a z czego nie mogą korzystać w trakcie rozwiązywania zadań.
14. Konkursy przedmiotowe I, II i III stopnia polegają na wykonaniu pracy pisemnej.
15. Wszystkie komunikaty WKK publikowane są na stronie internetowej Kuratorium – www.ko.rzeszow.pl.
16. Materiały konkursowe objęte są klauzulą poufności i stanowią tajemnicę służbową.
17. Prace uczestników z etapu rejonowego i wojewódzkiego konkursu przechowywane są do końca roku szkolnego, w którym przeprowadzany jest konkurs.
18. Jeżeli termin wykonania czynności przewidzianej regulaminem przypada na dzień wolny od pracy, terminem jej wykonania jest kolejny dzień roboczy po wyznaczonym terminie.
19. Regulamin konkursu nie może być zmieniany w ciągu roku szkolnego.

III. ORGANIZACJA KONKURSÓW

§ 4.

Przebieg poszczególnych etapów konkursów

I stopień – etap szkolny

1. Za organizację i przeprowadzenie etapu szkolnego każdego z konkursów odpowiada dyrektor szkoły.
2. Zadaniem dyrektora w zakresie organizacji etapu szkolnego każdego z konkursów jest:
 - 1) zapoznanie nauczycieli, uczniów i rodziców z *Regulaminem konkursów*,
 - 2) zgłoszenie szkoły do udziału w konkursach w terminie **od 30 września do 3 października 2014** r. poprzez:
 - zalogowanie się w Internetowym Systemie Obsługi Konkursów (ISOK),
 - potwierdzenie w ISOK chęci uczestnictwa szkoły w konkursach,
 - podanie w ISOK przewidywanej liczby uczestników poszczególnych konkursów (szczegółowy opis powyższych czynności znajduje się w ***Instrukcji obsługi informatycznej konkursów – Załącznik nr 2***),
 - wprowadzenie danych nauczyciela (imię i nazwisko) oddelegowanego do prac Rejonowego i Wojewódzkiego Zespołu Konkursowego z poszczególnych konkursów

(do prac nie mogą zostać zgłoszeni nauczyciele przedmiotu którego dotyczy konkurs).

- zebranie od uczniów przystępujących do konkursu orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego lub opinii o dostosowaniu wymagań edukacyjnych ze względu na przewlekłą chorobę,
 - zebranie od rodziców (opiekunów prawnych) uczniów przystępujących do konkursu podpisanego oświadczenia stanowiącego **Załącznik nr 3**.
- 3) powołanie Szkolnego Zespołu Konkursowego przeprowadzającego etap szkolny konkursów i wyznaczenie przewodniczącego tego zespołu – ilość nauczycieli pracujących w zespole musi zapewnić prawidłowy przebieg konkursu (co najmniej dwóch nauczycieli w jednej sali),
- 4) pozyskanie drogą internetową, z witryny Kuratorium Oświaty w Rzeszowie – www.ko.rzeszow.pl, materiałów konkursowych, w tym:
- *Regulaminu organizacji konkursów*,
 - zadań konkursowych,
 - klucza odpowiedzi do zadań.
- 5) powielenie zadań dla każdego uczestnika konkursu,
- 6) zapewnienie prawidłowego przebiegu konkursów zgodnie z zasadami wymienionymi w § 3 *Regulaminu organizacji konkursów*,
- 7) bieżące aktualizowanie w ISOK informacji o liczbie uczestników poszczególnych konkursów,
- 8) kontrolowanie w ISOK poprawności zamieszczanych danych o szkole i uczniach,
- 9) zagwarantowanie przestrzegania tajemnicy służbowej – w szczególności nieujawnianie osobom postronnym klucza dostępu do ISOK,
- 10) zagwarantowanie bezstronności i terminowości rozpatrywania przez Szkolną Komisję Konkursową odwołań złożonych przez ucznia lub jego rodziców/prawnych opiekunów od wyniku konkursu – odwołania muszą być rozpatrzone w ciągu 3 dni od dnia konkursu,
- 11) gromadzenie i przechowywanie do końca roku szkolnego dokumentacji konkursowej zawierającej:
- a) listy uczniów zgłoszonych do konkursów, orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego lub opinii o dostosowaniu wymagań edukacyjnych ze względu na przewlekłą chorobę,
 - b) powołania nauczycieli do pracy w zespole szkolnym i ich oświadczenia o przestrzeganiu tajemnicy i bezstronności – wzór oświadczenia w **Załączniku nr 4**,
 - c) konkursowe prace uczniów,
 - d) protokoły pokonkursowe,
 - e) dokumentację dotyczącą odwołań, o których mowa w pkt. 10.

3. W eliminacjach szkolnych, w charakterze obserwatora, może brać udział wizytator wyznaczony przez Podkarpackiego Kuratora Oświaty.
4. Konkursy etapu szkolnego rozpoczynają się o godz. 10:00. Na wykonanie zadań konkursowych, po odliczeniu czasu na czynności organizacyjne, uczeń ma 60 min (konkurs polonistyczny i matematyczny - gimnazjum – 90 minut).
5. Szkolny Zespół Konkursowy dokonuje sprawdzenia i oceny punktowej prac uczniów wg klucza odpowiedzi. Każda praca powinna być sprawdzona, oceniona i czytelnie podpisana przez sprawdzającego – członka zespołu.
6. Zespół sporządza protokół z etapu szkolnego – wzór **Załącznik nr 5**.
7. Szkolna Komisja Konkursowa ogłasza wyniki konkursu najpóźniej w następnym dniu po przeprowadzeniu konkursu.
8. Dyrektor w terminie do czterech dni po konkursie, na podstawie protokołu pokonkursowego oraz decyzji w sprawie odwołań, sporządzonych przez szkolny zespół konkursowy, przekazuje za pomocą ISOK do Kuratorium Oświaty w Rzeszowie informacje o wynikach uczniów uczestniczących w konkursie.
9. Kwalifikacji uczestników do etapu rejonowego dokonuje WKK w oparciu o informacje przekazane przez dyrektorów szkół w terminie 14 dni od dnia konkursu.
10. WKK kwalifikuje, z zastrzeżeniem § 7 *Regulaminu organizacji konkursów*, do etapu rejonowego konkursów 50% ogólnej liczby uczestników etapu szkolnego z najwyższymi wynikami, nie więcej jednak niż 200 uczniów, w przypadku każdego konkursu.
11. Lista uczniów zakwalifikowanych do etapu rejonowego zostaje opublikowana na stronie internetowej Kuratorium Oświaty.

II stopień – etap rejonowy

12. Za organizację i przeprowadzenie eliminacji rejonowych odpowiadają Rejonowe Zespoły Konkursowe powołane przez Przewodniczącego WKK lub upoważnione przez niego osoby.
13. Szczegółowa informacja o miejscach i godzinie przeprowadzenia poszczególnych konkursów etapu rejonowego ukaże się do dnia 30 października 2014 r. na stronie internetowej KO w Rzeszowie (www.ko.rzeszow.pl).
14. Nauczycieli powołanych do pracy w Rejonowych Zespołach Konkursowych deleguje dyrektor szkoły, w której są zatrudnieni.
15. Zadaniem Przewodniczącego Rejonowego Zespołu Konkursowego w zakresie organizacji i przebiegu etapu rejonowego każdego z konkursów, jest:
 - 1) zobowiązanie członków zespołu do zachowania tajemnicy służbowej i bezstronności (**Załącznik nr 6**).
 - 2) odebranie od uczestników etapu rejonowego konkursu podpisanego oświadczenia

od rodziców (opiekunów prawnych) uczniów przystępujących do konkursu stanowiącego
(Załącznik nr 3)

- 3) przeprowadzenie kodowania prac uczniów wg zasad podanych przez WKK,
 - 4) zapewnienie prawidłowego przebiegu konkursu zgodnie z zasadami wymienionymi w § 3 *Regulaminu organizacji konkursów*,
 - 5) przygotowanie i zatwierdzenie protokołu z przebiegu eliminacji.
16. Na wykonanie pracy, po odliczeniu czynności organizacyjnych, uczeń ma 90 minut (konkurs polonistyczny - gimnazjum 120 minut).
 17. W etapie rejonowym konkursu mogą uczestniczyć tylko uczniowie wyłonieni w trakcie eliminacji szkolnych, po zakwalifikowaniu przez WKK.
 18. Przewodniczący Rejonowego Zespołu Konkursowego, w obecności członków zespołu, przygotowuje protokół pokonkursowy **(Załącznik nr 7)**.
 19. Prace uczniów ocenia, wg opracowanych kryteriów, Zespół Oceniający powołany przez Przewodniczącego Wojewódzkiej Komisji Konkursowej.
 20. Zespół Oceniający sporządza protokół z oceny prac konkursowych **(Załącznik nr 8)**.
 21. WKK kwalifikuje, z zastrzeżeniem § 7 *Regulaminu organizacji konkursów*, do etapu wojewódzkiego konkursów 50% ogólnej liczby uczestników etapu rejonowego z najwyższymi wynikami, nie więcej jednak niż 80 uczniów w przypadku każdego konkursu.
 22. Wyniki eliminacji rejonowych zostają opublikowane na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w terminie 14 dni roboczych (z odliczeniem przerw świątecznych i ferii) od daty przeprowadzenia konkursu.

III stopień – etap wojewódzki

23. Za organizację i przeprowadzenie eliminacji wojewódzkich odpowiada WKK. Przewodniczący WKK powołuje Wojewódzki Zespół Konkursowy do zorganizowania i przeprowadzenia etapu wojewódzkiego danego konkursu, o którym mowa w § 1 ust. 2.
24. Adresy miejsc przeprowadzenia III etapu konkursów (wojewódzkich) oraz godziny rozpoczęcia eliminacji zostaną opublikowane w postaci komunikatu WKK na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Rzeszowie w terminie do 2 stycznia 2015 r.
25. Nauczycieli powołanych do pracy w Wojewódzkim Zespole Konkursowym deleguje dyrektor szkoły, w której są zatrudnieni.
26. Zadaniem Przewodniczącego Wojewódzkiego Zespołu Konkursowego w zakresie organizacji i przebiegu etapu wojewódzkiego każdego z konkursów jest:
 - 1) zobowiązanie członków zespołu do zachowania tajemnicy służbowej i bezstronności **(Załącznik 6)**,
 - 2) przeprowadzenie kodowania prac uczniów wg zasad podanych przez WKK,
 - 3) zapewnienie prawidłowego przebiegu konkursu zgodnie z zasadami wymienionymi w § 3

Regulaminu organizacji konkursów,

- 4) przygotowanie i zatwierdzenie protokołu z przebiegu eliminacji.
27. Na wykonanie pracy, po odliczeniu czynności organizacyjnych, uczeń ma 90 minut (konkurs polonistyczny gimnazjum 120 minut).
28. Przewodniczący Wojewódzkiego Zespołu Konkursowego, w obecności członków zespołu, przygotowuje protokół pokonkursowy (**Załącznik nr 7**).
29. Prace uczniów ocenia, wg kryteriów opracowanych przez autorów zadań konkursowych, Zespół Oceniający powołany przez Przewodniczącego Wojewódzkiej Komisji Konkursowej.
30. Zespół Oceniający sporządza protokół z oceny prac konkursowych (**załącznik nr 8**).
31. Wojewódzka Komisja Konkursowa w terminie 14 dni roboczych (z odliczeniem przerw świątecznych i ferii) od daty odbycia eliminacji umieszcza indywidualne wyniki uczniów na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Rzeszowie.
32. Tytuł **laureata konkursu** otrzymuje 35% uczestników etapu wojewódzkiego, którzy uzyskali najwyższe wyniki.
33. Tytuł **finalisty konkursu** otrzymuje uczestnik etapu wojewódzkiego, który uzyskał nie mniej niż 30% maksymalnej liczby punktów oraz nie uzyskał tytułu laureata.
34. Laureaci i finaliści konkursów otrzymują zaświadczenia wydane przez Podkarpackiego Kuratora Oświaty.

§ 5

Udostępnianie prac konkursowych

- Prace konkursowe udostępnia się do wglądu uczestnikom, ich rodzicom/ prawnym opiekunom, opiekunom naukowym na indywidualny pisemny wniosek w terminie 3 dni od ogłoszenia wyników danego konkursu:
 - z etapu rejonowego i wojewódzkiego prace udostępnia się w Kuratorium Oświaty w Rzeszowie w budynku Archiwum Urzędu Wojewódzkiego ul. **Miedziana 4a** w Rzeszowie w **godzinach od 8.00 – 14.30. Należy uzgodnić termin i godzinę udostępnienia pracy.**
- Udostępnienie pracy trwa do 20 minut.
- Prace konkursowe nie mogą być kserowane, fotografowane itp.

§ 6

Wnoszenie zastrzeżeń i tryb ich rozpatrywania

- Uczeń biorący udział w konkursie lub jego rodzice/ prawni opiekunowie mają prawo złożyć odwołanie od wyników etapu:
 - szkolnego, bezpośrednio do dyrektora szkoły w ciągu 2 dni od dnia konkursu w formie pisemnej. Szkolny Zespół Konkursowy rozpatruje odwołanie ucznia lub jego rodziców/prawnych opiekunów od wyniku konkursu w trybie pilnym, tak by dyrektor szkoły najpóźniej w czwartym dniu po dniu konkursu mógł wpisać w ISOK dane

dotyczące wyników uczniów.

- 2) rejonowego i wojewódzkiego, w terminie 3 dni roboczych od dnia ogłoszenia wyników (decyduje data stempla pocztowego) do Przewodniczącego WKK.
2. Odwołanie musi być złożone na piśmie i powinno zawierać wskazanie zadania/zadań, których ocena jest kwestionowana oraz krótkie uzasadnienie przyczyny kwestionowanej oceny. Rozpatrywane są tylko zastrzeżenia wniesione do konkretnych punktów pracy konkursowej. Nie dokonuje się ponownej weryfikacji całej pracy.
3. Odwołanie, które nie wskazuje zadań, których ocena jest kwestionowana i nie posiada uzasadnienia pozostaje bez rozpatrzenia.
4. Pisemne wnioski zgodnie z § 6 ust. 1 pkt. 2 i ust. 2 należy składać na adres:

Wojewódzka Komisja Konkursowa w Rzeszowie,

ul. Grunwaldzka 15, 35-959 Rzeszów

5. Odwołania rozpatruje w terminie 21 dni roboczych Zespół ds. Odwołań, powołany przez Przewodniczącego Wojewódzkiej Komisji Konkursowej.
6. Rozstrzygnięcie wydane na skutek odwołania jest ostateczne.

§ 7

W sytuacjach nieprzewidzianych niniejszym *Regulaminem organizacji konkursów* decyzję rozstrzygającą podejmuje Przewodniczący WKK.

§ 8

Zakres wiedzy i umiejętności wymaganych na poszczególnych etapach organizowanych konkursów i wykaz literatury obowiązującej uczestników oraz stanowiącej pomoc dla nauczycieli przedstawia **Załącznik nr 9**.

Załącznik nr 1: Harmonogram

a) dla uczniów szkół podstawowych:

Konkurs z:	Etap szkolny	Etap rejonowy	Etap wojewódzki
Języka polskiego	22 października 2014 r.	22 listopada 2014 r.	24 stycznia 2015 r.
Matematyki	13 października 2014 r.	15 listopada 2014 r.	17 stycznia 2015 r.
Przyrody	17 października 2014 r.	6 grudnia 2014 r.	7 marca 2015 r.
Historii	20 października 2014 r.	13 grudnia 2014 r.	21 lutego 2015 r.
Języka angielskiego	15 października 2014 r.	8 listopada 2014 r.	10 stycznia 2015 r.
Języka niemieckiego	24 października 2014 r.	29 listopada 2014 r.	28 lutego 2015 r.

b) dla uczniów gimnazjów:

Konkurs	Etap szkolny	Etap rejonowy	Etap wojewódzki
Polonistyczny	6 października 2014 r.	7 listopada 2014 r.	10 stycznia 2015 r.
Historyczny	27 października 2014 r.	6 grudnia 2014 r.	28 lutego 2015 r.
Geograficzny	10 października 2014 r.	22 listopada 2014 r.	23 stycznia 2015 r.
Biologiczny	9 października 2014 r.	15 listopada 2014 r.	16 stycznia 2015 r.
Chemiczny	8 października 2014 r.	14 listopada 2014 r.	17 stycznia 2015 r.
Fizyczny	21 października 2014 r.	21 listopada 2014 r.	24 stycznia 2015 r.
Matematyczny	16 października 2014 r.	29 listopada 2014 r.	21 lutego 2015 r.
Języka angielskiego	23 października 2014 r.	5 grudnia 2014 r.	27 lutego 2015 r.
Języka ukraińskiego	29 października 2014 r.	12 grudnia 2014 r.	26 lutego 2015 r.
Języka francuskiego	7 października 2014 r.	8 listopada 2014 r.	9 stycznia 2015 r.
Języka niemieckiego	28 października 2014 r.	13 grudnia 2014 r.	20 lutego 2015 r.

INSTRUKCJA OBSŁUGI INFORMATYCZNEJ KONKURSÓW

W instrukcji znajduje się:

1. opis sposobu pozyskania drogą elektroniczną materiałów konkursowych niezbędnych do realizacji w szkole I etapu konkursów dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów województwa podkarpackiego w roku szkolnym 2014/2015,
2. opis procedur związanych z przesyłaniem danych pokonkursowych, możliwości ich edycji i przeglądania.

Wykorzystując Internet, można pozyskać następujące materiały konkursowe:

1. regulamin organizacji konkursów,
2. zaszyfrowane pliki z zadaniami konkursowymi i prawidłowymi odpowiedziami (ich otwarcie będzie możliwe dopiero w dniu konkursu, kiedy opublikowane zostaną odpowiednie hasła),
3. komunikaty Wojewódzkiej Komisji Konkursowej.

Instrukcja zawiera dokładny opis jak tego dokonać. Są w niej przedstawione podstawowe informacje i wymagania związane z obsługą informatyczną konkursów:

1. opis strategii informatycznej obsługi konkursów,
2. wymagania informatyczno-techniczne stawiane szkołom,
3. harmonogram czasowy działań dotyczących informatycznej obsługi konkursów,
4. procedurę pobierania za pomocą sieci Internet plików materiałów konkursowych,
5. procedurę pobierania zaszyfrowanych plików z zadaniami konkursowymi i prawidłowymi odpowiedziami,
6. procedurę pozyskiwania haseł do odszyfrowania plików,
7. sposób odszyfrowywania i drukowania zawartości plików z zadaniami konkursowymi i poprawnymi odpowiedziami.

Proszę o bardzo dokładne zapoznanie się z instrukcją. Ścisłe stosowanie opisanych procedur umożliwi łatwy dostęp do materiałów konkursowych i prawidłowe przeprowadzenie konkursów.

W przypadku problemów związanych z obsługą informatyczną należy kontaktować się z Wojewódzką Komisją Konkursową (informatyk obsługujący system) – tel.: (017) 867-11-03.

I. Podstawowe informacje i wymagania

I.1. Strategia informatyczna konkursów

Strategia informatyczna konkursów:

1. zalogowanie się do Internetowego Systemu Obsługi Konkursów w terminie od 30 września do 3 października 2014 r.
2. przygotowanie i przesłanie danych pokonkursowych poprzez wypełnienie formularzy na wskazanych stronach WWW.

Zadania i odpowiedzi do zadań dla etapu I konkursów przedmiotowych dostarczane będą szkołom za pomocą sieci Internet.

W instrukcji zamiast pojęcia Internetowy System Obsługi Konkursów używany będzie skrót **ISOK**.

Prosimy także pamiętać o wylogowywaniu się, gdy przestajemy korzystać z komputera (może się zdarzyć, że w czasie naszej nieobecności dostęp do niego będą miały inne osoby).

W/w wymagania powodują szereg konsekwencji organizacyjno-wykonawczych. Najważniejsze informacje na ich temat zestawione zostały w Tabeli I.1.1.

Tabela I.1.1. Wykaz **koniecznych** czynności związanych z obsługą informatyczną konkursów w roku szkolnym 2014/2015.

Lp.	Materiał	Postać	Miejsce dostępu	Termin udostępnienia	Konieczne działanie
1.	Instrukcja obsługi informatycznej konkursów.	Elektroniczna (witryna internetowa oraz plik do pobrania z serwera FTP); jawna	Witryny: www.ko.rzeszow.pl	Nie później niż 30.09.2014r.	Zapoznać się dokładnie z Instrukcją obsługi informatycznej konkursów.
2.	Informacja o szkole (zgłoszenie udziału szkoły w konkursie oraz uczniów)	Elektroniczna	ISOK	30.09 – 3.10.2014 r.	Zalogowanie się do ISOK, potwierdzenie udziału szkoły w konkursach i podanie przewidywanej liczby uczestników poszczególnych konkursów
3.	Zadania konkursowe oraz klucz odpowiedzi.	Elektroniczna (pliki do pobrania z serwera FTP); zaszyfrowana (pliki archiwum samorozpakowującego się, zabezpieczone hasłem)	Witryny: www.ko.rzeszow.pl a ponadto inne lokalizacje jeśli wskazane zostaną komunikatem WKK	dzień przed dniem przeprowadzenia danego konkursu od godz. 11 ⁰⁰ .	Postępować zgodnie z Instrukcją obsługi informatycznej konkursów. Przez Internet pobrać pliki z działu Materiały konkursowe znajdującego się w ISOK
4.	Hasło rozszyfrowania pliku zadań.	Elektroniczna (witryna internetowa); jawna	Witryny: www.ko.rzeszow.pl a ponadto inne lokalizacje jeśli wskazane zostaną komunikatem WKK	W dniu przeprowadzenia danego konkursu, godz. 8 ⁰⁰ .	Postępować zgodnie z Instrukcją obsługi informatycznej konkursów. Odczytać hasło ze strony Materiały konkursowe -dział znajdujący się w ISOK
5.	Hasło rozszyfrowania pliku klucza odpowiedzi do zadań.	Elektroniczna (witryna internetowa); jawna	Witryny: www.ko.rzeszow.pl a ponadto inne lokalizacje jeśli wskazane zostaną komunikatem WKK	W dniu przeprowadzenia danego konkursu, o godz. 11 ⁰⁰ .	Postępować zgodnie z Instrukcją obsługi informatycznej konkursów. Odczytać hasło ze strony Materiały konkursowe -dział znajdujący się w ISOK.

6.	Rozszyfrowanie plików zadań i klucza odpowiedzi oraz ich wydruk.	-	Szkoła.	W dniu konkursu.	Postępować zgodnie z opisem rozszyfrowania zadań i klucza odpowiedzi umieszczonym w dziale Materiały konkursowe ISOK .
7.	Wprowadzenie danych pokonkursowych do ISOK.	Elektroniczna, strona WWW wymagająca autoryzacji	Szkoła.	Zgodnie z regulaminem konkursów.	Postępować zgodnie z Instrukcją obsługi informatycznej konkursów oraz opisami umieszczonymi w ISOK.
8.	Sprawdzenie poprawności wprowadzonych danych	Elektroniczna, strona WWW wymagająca autoryzacji	Szkoła	Bezpośrednio po wprowadzeniu danych pokonkursowych	Postępować zgodnie z opisami czynności umieszczonymi w ISOK.

I.2. Wymagania informatyczno-techniczne stawiane szkołom

Dyrektor szkoły powinien mieć do wyłącznej dyspozycji jeden sprawnie działający komputer z:

- monitorem i kartą graficzną wyświetlającymi obraz o rozdzielczości 1024x768 albo 800x600 pikseli,
- dyskiem twardym posiadającym **wolne miejsce** na dysku „C:” o pojemności co najmniej 20 MB,
- zainstalowanym systemem MS Windows w wersji 98 lub wyższej uaktualnionym (zainstalowane wszystkie uaktualnienia /service packs/ np. z Internetu poprzez *Windows Update*),
- zainstalowanym edytorem tekstu Adobe Reader w.7.0 (do pobrania ze strony internetowej KO),
- zainstalowaną drukarką atramentową lub laserową gwarantującą wydruk o rozdzielczości 600 x 600 dpi lub wyższej,
- dostępem do Internetu, łączem o szybkości transmisji 24kB/s lub większej,
- dostępem do poczty elektronicznej poprzez utworzone konto pocztowe będące **wyłącznie** do dyspozycji dyrektora szkoły, z którego będzie wysyłał pocztę elektroniczną do WKK,
- zainstalowaną przeglądarką internetową MS Internet Explorer w wersji 6 lub wyższej z wyłączoną opcją autouzupełniania haseł,
- zainstalowanym klientem pocztowym MS Outlook Express w wersji 6 lub wyższej,

oraz do dyspozycji sprawnie działająca kserokopiarka, gwarantującą dokładne kopie obrazu (np. wyraźne odcienie szarości) oraz wydajność min. 8 str./minutę.

I.3. Harmonogram czasowy działań dotyczących informatycznej obsługi konkursów

a) pobierania i odsyłania plików danych związanych z organizacją konkursów w szkole

- w dniach od 30.09 – 3.10. 2014 r. dyrektor szkoły zobowiązany jest:
 - a. zalogować się do internetowego systemu obsługi konkursów,
 - b. potwierdzić zgłoszenie szkoły do konkursów,
 - c. zaktualizować informacje o szkole,
 - d. zapoznać się szczegółowo z Instrukcją obsługi informatycznej konkursów oraz szczegółowymi opisami wprowadzania danych zamieszczonymi w ISOK,
 - e. wprowadzić przewidywaną liczbę uczestników poszczególnych konkursów.

- po przeprowadzeniu danego konkursu etapu szkolnego, szkoła zobowiązana jest przesłać wskazane w regulaminie dane pokonkursowe za pomocą ISOK.

Uwaga I.3.1:

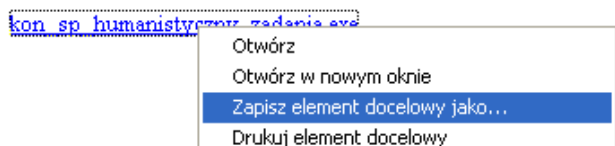
Dyrektor szkoły (szkolny zespół) zobowiązany jest do systematycznego aktualizowania danych szkoły, terminowego wprowadzania danych pokonkursowych oraz danych uczniów uczestniczących w etapie szkolnym konkursu.

b) czas udostępniania w Internecie danych dotyczących konkursów:

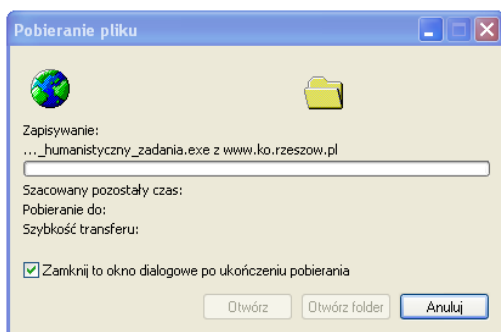
- czas udostępniania komunikatów WKK na witrynach – na bieżąco od początku roku szkolnego,
- czas udostępnienia zadań i odpowiedzi w sieci Internet: **dzień przed danym konkursem od godz. 11:00,**
- czas udostępnienia hasła do zadań w sieci Internet: **w dniu danego konkursu o godz. 8:00,**
- czas udostępnienia hasła do odpowiedzi w sieci Internet: **w dniu danego konkursu o godz. 11:00.**

I.4. Pobieranie za pomocą sieci Internet plików materiałów konkursowych

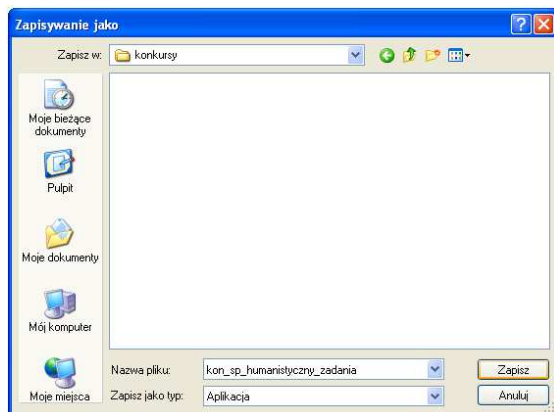
1. Zaloguj się do Internetowego Systemu Obsługi Konkursów;
2. Wybierz link (zakładkę) – **Materiały konkursowe**;
3. Pojawi się lista aktualnie dostępnych plików np. *on_sp_humanistyczny_zadania.exe*
4. Kliknij na linku wybranego pliku prawym przyciskiem i wybierz opcję: **Zapisz element docelowy jako:**

5. Pojawi się okno pobierania pliku:

6. Następnie zaś zostaniemy poproszeni o wskazanie miejsca zapisu – wskaż katalog **Konkursy** na dysku **C:** (C:\konkursy)

7. Należy wybrać katalog konkursy na dysku C: (C:/konkursy) i zapisać plik.
8. Aby rozpakować plik i poznać treść zadań (odpowiedzi do zadań) potrzebne jest hasło, tylko jego podanie pozwoli rozpakować plik.

Uwaga I.4.1.

Ponieważ nie można definitywnie wykluczyć, że udostępnione w Internecie materiały konkursowe nie będą zawierały koniecznych do poprawienia błędów, zaleca się jak najczęstsze przeglądanie na witrynach strony z komunikatami WKK, bowiem tylko w ten sposób możemy Państwa informować o konieczności pobrania i zastosowania materiału konkursowego w nowej, poprawionej postaci!

II. Pozyskanie haseł do odszyfrowania plików

1. Zaloguj się do Internetowego Systemu Obsługi Konkursów,
2. Wybierz link (zakładkę) – **Materiały konkursowe**,
3. O odpowiedniej godzinie pojawi się hasło – jeśli je zapisujemy, należy zadbać o poufność tej notatki.

IV. Odszyfrowywanie i drukowanie zawartości plików z zadaniami i poprawnymi odpowiedziami

1. Kliknij na spakowany plik z zadaniami (odpowiedziami),
2. Na prośbę programu - podaj odczytane hasło,
3. Plik rozpakuje się automatycznie i skopiuje treść zadań (odpowiedzi) do katalogu **C:/konkursy**
4. Otwórz pliki z zadaniami (odpowiedziami) korzystając z Worda lub Acrobat Reader-a (zależnie od zastosowanego formatu tekstu).

V. Wprowadzanie i edycja danych

1. Wszystkie dane wprowadzane będą za pomocą Internetowego Systemu Obsługi Konkursów,
2. Edycję danych także będzie można dokonywać za pomocą Internetowego Systemu Obsługi Konkursów. WKK ze względów organizacyjnych zastrzega sobie jednak możliwość ustalania przedziałów czasowych, w których dane będzie można edytować.
3. Szczegółowe opisy wprowadzania (edycji) poszczególnych informacji znajdują Państwo na stronach ISOK.

VI. Przeglądanie informacji

1. Wszystkie dane wprowadzone będzie można przeglądać (ewentualnie edytować) za pomocą Internetowego Systemu Obsługi Konkursów,
2. W wybranych przypadkach, w celu szerszego upublicznienia informacji zostaną one umieszczone w dziale **Konkursy przedmiotowe** w formie komunikatu.

VII. Sytuacje awaryjne

1. Jeśli adres WWW: <http://www.ko.rzeszow.pl> pomimo kilku prób nie będzie się otwierać prosimy wybrać stronę <http://79.188.21.140> gdzie znajdą Państwo potrzebne materiały lub informacje o terminie usunięcia awarii.
2. Jeśli awaria dotyczyć będzie tylko ISOK lub jego części – informacja o tym znajdzie się na stronie głównej Kuratorium Oświaty w Rzeszowie.

Załącznik Nr 3

Oświadczenie rodziców (opiekunów prawnych) uczniów biorących udział w konkursie przedmiotowym:

Oświadczam, iż zgodnie z Ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. Nr 133, poz. 883 z późn. zm.) wyrażam zgodę na przetwarzanie danych osobowych mojego dziecka.....,

ucznia....., do celów związanych z jego udziałem w konkursie przedmiotowym organizowanym przez Podkarpackiego Kuratora Oświaty dla uczniów szkół podstawowych/gimnazjów* województwa podkarpackiego w roku szkolnym 2014/2015.

Oświadczam, że zapoznałam/em się z Regulaminem organizacji konkursów przedmiotowych dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych w województwie podkarpackim w roku szkolnym 2014/2015 i akceptuję jego postanowienia.

.....
podpis rodzica (opiekuna prawnego)

Załącznik nr 4: Zobowiązanie służbowe

.....
(Nazwa szkoły)

.....
(Miejscowość, data)

Oświadczenie¹

Oświadczam, że zostałem zapoznany z zasadami i odpowiedzialnością nałożoną na mnie w związku z organizacją konkursów przedmiotowych dla szkół podstawowych i gimnazjów w roku szkolnym 2014/2015.

Zobowiązuję się przestrzegać tajemnicy służbowej i bezstronności oraz *Regulaminu organizacji konkursów*, z którym się zapoznałem.

.....
Imię i nazwisko

.....
czytelny podpis

.....
Imię i nazwisko

.....
czytelny podpis

.....
Imię i nazwisko

.....
czytelny podpis

.....
Imię i nazwisko

.....
czytelny podpis

.....
Imię i nazwisko

.....
czytelny podpis

.....
Imię i nazwisko

.....
czytelny podpis

.....
Imię i nazwisko

.....
czytelny podpis

¹ Oświadczenie podpisują: dyrektor szkoły, członkowie zespołu konkursowego.

Załącznik nr 5: Wzór protokołu z przebiegu etapu szkolnego konkursu

Pieczęć szkoły

Protokół

z I etapu konkursu

(nazwa konkursu)

Szkolny Zespół Konkursowy przeprowadzający eliminacje :

1.
(nazwisko i imię)
(nauczany przedmiot)
2.
3.

przeprowadził w dniu W.....

(nazwa szkoły)

I etap konkursu, w którym uczestniczyło uczniów .

(liczba)

Uczniowie uzyskali następujące ilości punktów:

Lp.	Kod ucznia	Imię i nazwisko ucznia	Liczba punktów	Data urodz.	Miejsce urodzenia	Klasa	Nazwisko i imię nauczyciela -opiekuna

Podpisy członków zespołu przeprowadzającego eliminacje:

1.
2.
3.

.....
(pieczęć i podpis dyrektora)

.....
(miejscowość, data)

Załącznik nr 6

REJONOWY ZESPÓŁ KONKURSOWY/ WOJEWÓDZKI ZESPÓŁ KONKURSOWY*	Miejscowość data
W	

OŚWIADCZENIE

Potwierdzam, że zapoznałam(em) się z informacją dla przewodniczącego i członków Rejonowego Zespołu Konkursowego/Wojewódzkiego Zespołu Konkursowego o sposobie przeprowadzania II/III* etapu konkursu

..... dla uczniów szkół podstawowych/gimnazjów(*)

Oświadczam jednocześnie, że zostałam(em) zapoznana(y) z zasadami i odpowiedzialnością nałożoną na mnie w związku z udziałem w organizacji konkursów przedmiotowych dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów w roku szkolnym 2014/2015.

Zobowiązuję się przestrzegać Regulaminu organizacji konkursów, tajemnicy służbowej i zasady bezstronności, z którymi zostałam(em) zapoznana(y) w dniu dzisiejszym.

Lp.	Nazwisko i imię	Podpis
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		
12.		

* niepotrzebne skreślić

REJONOWY ZESPÓŁ KONKURSOWY / WOJEWÓDZKI ZESPÓŁ KONKURSOWY* W	Miejscowość data
--	------------------------------

**PROTOKÓŁ
Z PRZEBIEGU II /III* ETAPU (REJONOWEGO/WOJEWÓDZKIEGO)*
KONKURSU**

.....
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH/GIMNAZJÓW(*)

W dniu w godz. od do Rejonowy/Wojewódzki* Zespół Konkursowy w (powołany przez Przewodniczącego WKK) przeprowadził II/III* etap konkursu..... .

W konkursie wzięło udział uczniów na zakwalifikowanych

Uwagi: Eliminacje rejonowe/wojewódzkie przeprowadzono zgodnie z Regulaminem organizacji konkursów oraz zaleceniami Wojewódzkiej Komisji Konkursowej.

Podpisy Rejonowego / Wojewódzkiego* Zespołu Konkursowego:
*niepotrzebne skreślić

Załącznik nr 9: ZAKRES WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI WYMAGANYCH NA POSZCZEGÓLNYCH ETAPACH KONKURSÓW oraz WYKAZ LITERATURY OBOWIĄZUJĄCEJ UCZESTNIKÓW ORAZ STANOWIĄCEJ POMOC DLA NAUCZYCIELA

**KONKURS Z MATEMATYKI
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJ. PODKARPACKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2014/2015**

**Zakres wymagań do konkursu przedmiotowego z matematyki w szkole podstawowej
w roku szkolnym 2014/2015**

Cele konkursu:

- rozwijanie zainteresowań i uzdolnień matematycznych uczniów,
- popularyzowanie matematyki wśród uczniów szkoły podstawowej,
- wdrażanie uczniów do samodzielnej pracy nad pogłębianiem i rozszerzaniem wiedzy matematycznej,
- wykorzystanie umiejętności twórczego myślenia do rozwiązywania zadań problemowych,
- planowanie i organizowanie własnej nauki i przyjmowanie za nią coraz większej odpowiedzialności,
- zachęcanie uczniów do udziału w konkursach,
- wyzwalanie twórczej postawy nauczyciela w poszukiwaniu odpowiednich metod i form pracy z uczniem uzdolnionym matematycznie.

Do każdego etapu konkursu obowiązują treści nauczania, umiejętności i osiągnięcia wynikające z podstawy programowej z dnia 23 grudnia 2008 r. kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych (II etap edukacyjny) w zakresie matematyki.

ETAP SZKOLNY

Zakres wiedzy:

- Liczby naturalne i ich własności, dzielniki i wielokrotności liczb, liczby pierwsze i złożone, cechy podzielności liczb, rzymski sposób zapisywania liczb.
- Szacowanie i porównywanie wyników działań . Porównywanie różnicowe i ilorazowe.
- Działania na ułamkach zwykłych i dziesiętnych.
- Czas i kalendarz.
- Średnia arytmetyczna w zadaniach praktycznych.
- Odczytywanie danych z tekstu źródłowego, tabeli, diagramu, wykresu, planu i mapy.
- Własności i pola figur płaskich.
- Graniastosłupy - siatki, obliczanie pola i objętości.
- Jednostki długości, powierzchni, masy, objętości, czasu, temperatury. Jednostki monetarne.

Umiejętności:

- Dobieranie do zadania odpowiedniego modelu matematycznego.
- Interpretowanie i przetwarzanie informacji zawartej w zadaniu.
- Poprawne zapisywanie i interpretowanie wyników zadań.

- Sprawne wykonywanie rachunków w zakresie liczb naturalnych, wymiernych i szacowanie wyników działań.
- Odczytywanie i przetwarzanie informacji z diagramów, map, rysunków, tabel, wykresów.
- Posługiwanie się jednostkami i ich zamiana.
- Przeprowadzanie prostych rozumowań.
- Rozwiązywanie zadań różnymi metodami.
- Umiejętność wyciągania wniosków z kilku informacji podanych w różnej postaci.
- Wykorzystanie wiedzy matematycznej (arytmetycznej, algebraicznej i geometrycznej) w rozwiązywaniu zadań przedstawiających sytuację praktyczną.

ETAP REJONOWY

Na tym etapie konkursu obowiązują wiadomości i umiejętności takie jak na etapie szkolnym poszerzone o treści:

- Pojęcie procentu i obliczanie procentu danej liczby w sytuacjach praktycznych.
- Równania z jedną niewiadomą w zadaniach tekstowych.
- Wyrażenia algebraiczne w opisywaniu sytuacji zadaniowej.
- Prędkość, droga i czas - obliczenia praktyczne.
- Skala na mapie i planie.

Umiejętności:

- Zastosowanie obliczeń procentowych w sytuacjach praktycznych.
- Zapisywanie treści zadań w postaci równań, interpretacja rozwiązania.
- Zapisywanie obwodów i pól figur płaskich w postaci wyrażeń algebraicznych.
- Obliczanie prędkości, drogi i czasu. Posługiwanie się jednostkami prędkości i ich zamiana.
- Obliczanie odległości z wykorzystaniem skali.
- Stosowanie cech podzielności liczb, przeprowadzanie prostych rozumowań.
- Analizowanie wyniku zadania, ocena jego sensowności, sprawdzanie wyniku z warunkami zadania.
- Stosowanie języka matematycznego przy zapisywaniu rozwiązań zadań otwartych.
- Umiejętność logicznego myślenia i poprawnego wnioskowania.

ETAP WOJEWÓDZKI

Na tym etapie konkursu obowiązują wiadomości i umiejętności ujęte w poprzednich etapach ale o **podwyższonym stopniu trudności** i wymagające umiejętności:

- Dokonywania uogólnień i uzasadniania.
- Rozwiązywania zadań logicznych, dostrzegania prawidłowości i uzasadniania swojego postępowania (wyboru).
- Stosowanie języka matematycznego przy zapisywaniu rozwiązań zadań otwartych krótkiej i rozszerzonej odpowiedzi.
- Formułowania wniosków na podstawie analizy podanego tekstu matematycznego.
- Rozwiązywania zadań problemowych z wykorzystaniem równań, obliczeń procentowych oraz umiejętność prezentacji rozwiązania.
- Dokonywania i uzasadniania uogólnień na podstawie własności figur geometrycznych.
- Dostrzeganie prawidłowości, opisywanie ich i sprawdzanie na przykładach.

FORMA ZADAŃ

Zadania konkursowe będą mieć formę zamkniętą i otwartą. W zestawie zadań zamkniętych uwzględnione będą zadania wielokrotnego wyboru, zadania prawda-falsz oraz zadania na dobieranie. Wszystkie zadania będą sprawdzać takie umiejętności ucznia jak:

- wykorzystanie i tworzenie informacji,
- modelowanie matematyczne,
- rozumowanie i tworzenie strategii,
- sprawność rachunkowa.

Ilość zadań otwartych będzie zwiększana na każdym z etapów. Za poprawne rozwiązanie zadania zamkniętego uczeń otrzymuje 1 pkt, zadania otwarte będą punktowane 2, 3 lub 4 punkty.

Obowiązywał będzie holistyczny sposób oceniania zadań otwartych. Ocena rozwiązania zadania będzie zależała od tego, jak daleko uczeń dotarł w drodze do całkowitego rozwiązania i czy została pokonana zasadnicza trudność w rozwiązaniu zadania.

Uczniowie nie mogą korzystać z kalkulatora.

WYKAZ LITERATURY POLECANEJ UCZESTNIKOM KONKURSU

1. Podręczniki, zbiory zadań i zeszyty ćwiczeń z matematyki zatwierdzone przez MEN i zgodne z NPP.
2. Przykładowe zadania z matematyki zawarte w „Informatorze o sprawdzianie od roku szkolnego 2014/2015” wydanym przez CKE w Warszawie.
3. Z. Bobiński, P. Nodzyński, M. Uscki, *Koło matematyczne w szkole podstawowej*; Aksjomat, Toruń, 2008
4. M. Rosół, *Konkursy matematyczne dla szkoły podstawowej*; Aksjomat, Toruń, 2010,
5. A. Żurek, P. Jędrzejewicz, *Zbiór zadań dla kółek matematycznych w szkole podstawowej*; GWO, Gdańsk, 2004
6. Materiały dostępne w księgarniach w formie testów sprawdzających wiadomości i umiejętności z zakresu szkoły podstawowej oraz w formie sprawdzianu po szkole podstawowej.
7. Przykładowe arkusze egzaminacyjne sprawdzianu na stronie internetowej OKE w Krakowie (www.oke.krakow.pl) oraz CKE (www.cke.edu.pl).
8. Materiały zawarte na stronach internetowych zawierające przykładowe zestawy zadań matematycznych.
9. Strony internetowe wydawnictw, stowarzyszeń i towarzystw naukowych zajmujących się popularyzacją matematyki.

**KONKURS Z PRZYRODY
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJ. PODKARPACKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2014/2015**

1. Celem Konkursu Przyrodniczego jest:

- podnoszenie poziomu nauczania przyrody poprzez popularyzację wiedzy przyrodniczej wśród uczniów szkół podstawowych,
- rozwijanie uzdolnień i zainteresowań przyrodniczych i ekologicznych uczniów, jego różnorodnością, bogactwem i pięknem oraz uwrażliwianie na problemy związane z ochroną środowiska,
- wyłanianie talentów oraz rozbudzanie ciekawości poznawczej i twórczego działania uczniów,
- kształcenie umiejętności samodzielnego zdobywania i poszerzania wiedzy przyrodniczej korzystając z różnych źródeł informacji,
- motywowanie nauczycieli do pracy z uczniem zdolnym.

**ZAKRES WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI WYMAGANY NA POSZCZEGÓLNYCH
ETAPACH KONKURSU**

Uczeń przystępujący do konkursu powinien wykazać się wiedzą i umiejętnościami zawartymi w treściach obowiązującej podstawy programowej przedmiotu przyroda dla II etapu edukacyjnego wraz z treściami rozszerzającymi w zakresie wskazanym przez autora /literatura/.

W rozwiązywaniu zadań konkursowych uczeń powinien wykazać się następującymi umiejętnościami:

1. stosowanie poznanych terminów przyrodniczych do opisywania środowiska przyrodniczego
2. czytanie i interpretowanie tekstów popularnonaukowych, diagramów, tabel, wykresów, map, orientacji na planie i mapie
3. identyfikowanie różnorodnych substancji i procesów chemicznych w najbliższym otoczeniu
4. wyjaśnianie związku budowy ciał stałych, cieczy i gazów z ich właściwościami
5. charakteryzowanie czynników środowiskowych warunkujących życie organizmów na lądzie i w wodzie.
6. dostrzeganie związku przystosowania budowy zewnętrznej i czynności życiowych organizmów do środowiska ich życia
7. rozpoznawanie pospolitych gatunków roślin, zwierząt, grzybów, protistów znajdujących się w najbliższym otoczeniu człowieka
8. dostrzeganie zależności między cechami krajobrazu a formami działalności człowieka
9. opisanie czynności życiowych człowieka ze wskazaniem elementów budowy ciała człowieka biorących w nich udział
10. rozumienie potrzeby stosowania zasad higieny, bezpieczeństwa i zdrowego stylu życia
11. wskazywanie zależności między ruchem obrotowym Ziemi a zmianą dnia i nocy oraz ruchem obiegowym a zmianą pór roku

12. określanie położenia dowolnego punktu na kuli ziemskiej względem równika i południka zerowego, obliczanie czasu słonecznego
13. rozpoznawanie na mapie świata kontynentów, linii brzegowej, wyżyn, nizin, rzek, jezior, mórz, największych pasm górskich, państw, stref krajobrazowych
14. charakteryzowanie warunków geograficznych i przyrodniczych krajobrazów występujących na kuli ziemskiej
15. znajomość prawnie chronionych obiektów i obszarów przyrodniczych
16. określanie znaczenia osiągnięć człowieka dla rozwoju cywilizacyjnego
17. wyjaśnianie pozytywnych i negatywnych skutków wpływu człowieka na środowisko
18. rozumienie konieczności ochrony środowiska, by ocalić go dla przyszłych pokoleń
19. wykonywanie prostych obliczeń niezbędnych w życiu codziennym człowieka (długości, powierzchni, temperatury, pieniędzy)

Forma zadań

Na każdym etapie konkursu, arkusz zawierać będzie różne typy zadań zamkniętych i otwartych. Zadania na kolejnych etapach będą różnicowane pod względem stopnia trudności. Ważnym elementem konkursu będzie praca z tekstem popularnonaukowym. Dotyczy to zagadnień, które wykraczają poza podstawę programową. Uczestnicy powinni zwrócić uwagę na rozwijanie umiejętności rozumienia, wykorzystywania i przetwarzania tekstów w zakresie umożliwiającym zdobywanie wiedzy.

I etap – szkolny- czas trwania 60 minut

Na tym etapie konkursu obowiązują następujące treści:

1. Przyrodnicze i antropogeniczne składniki krajobrazu.
2. Orientacja w terenie - wyznaczanie pory dnia, pory roku, kierunków geograficznych wg Słońca. Sposoby wyznaczania kierunków w terenie.
3. Obraz terenu - mapa, znaki graficzne na mapie, rodzaje map, plan, orientacja mapy, skala planu i mapy, rodzaje map.
4. Odległości i wysokości w terenie.
5. Formy terenu i ich wysokości na mapie.
6. Stany skupienia wody i ich przemiany (topnienie, krzepnięcie, wrzenie, parowanie, skraplanie, sublimacja, resublimacja). Obieg wody w przyrodzie.
7. Budowa drobinowa ciała stałego, cieczy i gazów, ruch drobin w gazach i cieczach (dyfuzja).
8. Właściwości substancji w różnych stanach skupienia.
9. Rozszerzalność cieplna ciał stałych, cieczy i gazów, zastosowanie w codziennym życiu.
10. Substancje proste i złożone, mieszaniny substancji, sposoby rozdzielania mieszanin. Właściwości roztworów wodnych. Przemiany chemiczne.
11. Powietrze – skład, właściwości, znaczenie, procesy utleniania, spalania.
12. Pogoda i jej składniki, sposoby ich pomiaru – klimat, obserwacje meteorologiczne. Pogoda w różnych porach roku. Czytanie mapy synoptycznej.
13. Czynniki środowiska warunkujące życie na lądzie i w wodzie.
14. Rodzaje wód powierzchniowych i ich znaczenie.
15. Woda jako środowisko życia – właściwości wody, czynniki warunkujące życie w wodzie, przystosowanie roślin i zwierząt do życia w jeziorze, w rzece, w morzu i w oceanach.
16. Zagrożenia i ochrona wód w Polsce.
17. Gleby w Polsce: procesy powstawania gleby, rodzaje gleb, skład gleby, znaczenie gleby dla roślin, organizmy żyjące w glebie.
18. Pochodzenie i rozpoznawanie skał, wykorzystanie skał w gospodarce człowieka.

19. Budowa komórki roślinnej i zwierzęcej – funkcje podstawowych składników.
20. Budowa i podstawowe czynności życiowe organizmów: komórka, tkanka, narząd, układ narządów, organizm, odżywianie (samożywność i cudzożywność), oddychanie, rozmnażanie, ruch, wydalanie, wzrost i rozwój, reakcje na bodźce;
21. Rośliny i zwierzęta łąk, pól uprawnych i sadów. Czynniki środowiska warunkujące życie organizmów w/w biocenozach oraz ich znaczenie dla przyrody i człowieka.
22. Lasy w Polsce - czynniki warunkujące życie w lesie, rośliny i zwierzęta żyjące w lesie, przystosowanie ich budowy zewnętrznej i czynności życiowych do środowiska życia. Typy lasów występujących w Polsce. Las jako ekosystem. Ochrona lasów. Praca leśnika.
23. Zależności pokarmowe pomiędzy organizmami żyjącymi w środowisku wodnym i lądowym (pojęcia: producent, konsument, reducent (destruent), łańcuch pokarmowy), konkurencja, drapieżnictwo, symbioza, pasożytnictwo- przykłady i przystosowania; współzależności między czynnikami abiotycznymi i organizmami żywymi.
24. Pozytywny i negatywny wpływ środowiska na zdrowie człowieka.

II etap – rejonowy - czas trwania 90 minut

Na tym etapie konkursu obowiązuje zakres wiedzy i umiejętności ujęty w etapie szkolnym oraz następujące treści:

1. Polska w Europie: położenie Polski, kraje sąsiadujące z Polską, kraje Unii Europejskiej, instytucje UE, klimat, ukształtowanie.
2. Krajobrazy Polski: pas pobrzeży, pojezierny, nizinny, wyżynny, gór niskich, średnich i wysokich, wielkomiejski, przemysłowy, rolniczy (położenie, cechy charakterystyczne krajobrazów, występowanie organizmów żywych).
3. Walory turystyczne największych miast Polski – Warszawy, Krakowa, Gdańska.
4. Parki narodowe wyżyn, kotlin podkarpackich i gór polskich.
5. Bogactwa naturalne, w tym bogactwa mineralne Polski.
6. Minipaństwa w Europie – odrębność polityczna i społeczno – gospodarcza (Andora, San Marino, Liechtenstein, Malta, Monako i Watykan).
7. Organizm człowieka: budowa i funkcje układu pokarmowego, oddechowego, krwionośnego, rozrodczego, ruchu, oko i ucho jako narządy zmysłów, etapy rozwoju człowieka ze szczególnym uwzględnieniem dojrzewania biologicznego, zasady zdrowego stylu życia, higieny, bezpieczeństwo w domu i szkole, pierwsza pomoc przedmedyczna.
8. Negatywny wpływ wybranych gatunków zwierząt, roślin, grzybów, bakterii i wirusów na zdrowie człowieka. Zachowania zapobiegające chorobom przenoszonym i wywoływanym przez nie.
9. Królestwo bezjądrowych: rodzaje bakterii, budowa komórki bakteryjnej, czynności życiowe, bakterie chorobotwórcze i pożyteczne dla człowieka.
10. Królestwo protistów: budowa komórki, czynności życiowe, przykłady organizmów i ich znaczenie dla człowieka.
11. Królestwo roślin: mchy, paprocie, rośliny nasienne: budowa, czynności życiowe, funkcje i modyfikacje liści, łodyg, korzenia, przystosowania do środowiska życia, zioła i rośliny trujące.
12. Królestwo grzybów: budowa i różnorodność, znaczenie grzybów dla przyrody i człowieka.
13. Królestwo zwierząt: przystosowanie bezkręgowców i kręgowców do środowiska ich życia.
14. Rozpoznawanie pospolitych gatunków roślin zielnych, drzew, krzewów i zwierząt bezkręgowych i kręgowych występujących w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem gatunków chronionych.
15. Prawne formy ochrony przyrody w Polsce i na świecie. Obiekty polskiej przyrody wpisane na światową listę dziedzictwa przyrodniczego.

III etap – wojewódzki - czas trwania 90 minut

Na tym etapie konkursu obowiązuje zakres wiedzy i umiejętności ujęty w etapie szkolnym i rejonowym oraz następujące treści:

1. Miejsce Ziemi we Wszechświecie. Podstawowe gwiazdozbiory na niebie, ciała niebieskie w Układzie Słonecznym, fazy Księżyca.
2. Kształt i rozmiary Ziemi.
3. Określanie współrzędnych geograficznych.
4. Budowa Układu Słonecznego, teoria heliocentryczna Kopernika, ruch obrotowy i obiegowy Ziemi, i ich następstwa. Różnice czasu na Ziemi - obliczanie czasu słonecznego, strefy czasowe.
5. Kontynenty i oceany na Ziemi. Warunki geograficzne kontynentów (położenie względem równika, ukształtowanie powierzchni, klimat). Linia brzegowa kontynentów.
6. Strefy klimatyczne Ziemi.
7. Strefy krajobrazowe Ziemi - położenie, klimat, świat roślin i zwierząt, zajęcia ludności, znaczenie gospodarcze następujących stref: wilgotnego lasu równikowego, sawann, pustyń, stepów, tajgi, tundry, pustyń lodowych, krajobrazu śródziemnomorskiego i alpejskiego.
8. Współzależności między klimatem a rozmieszczeniem roślin i zwierząt.
9. Znaczenie obszarów leśnych na Ziemi, zagrożenia dla środowisk leśnych i innych.
10. Zjawiska mechaniczne (ruch i jego prędkość, siły w przyrodzie, tarcie i opór powietrza).
11. Zjawiska elektryczne w przyrodzie (elektryczność statyczna, prąd elektryczny, jego źródła i przepływ w obwodzie, obwód elektryczny. Przewodniki i izolatory).
12. Zjawiska magnetyczne (właściwości magnesów i ich wzajemne oddziaływanie, pole magnetyczne Ziemi, działanie kompasu).
13. Zjawiska świetlne w przyrodzie ((prostoliniowe rozchodzenie się światła – *camera obscura*, odbicie, załamanie, rozpraszanie, rozszczepianie światła, barwy w przyrodzie, prędkość światła).
14. Zjawiska akustyczne (dźwięk jako fala, prędkość rozchodzenia się dźwięków w różnych ośrodkach, amplituda i częstotliwość dźwięku, ultradźwięki, infradźwięki).
15. Podróże i odkrycia geograficzne oraz ich znaczenie.
16. Zagrożenia środowiska życia o charakterze globalnym (efekt cieplarniany, dziura ozonowa, smog, kwaśne deszcze).
17. Współpraca międzynarodowa w celu ochrony przyrody.

IV. WYKAZ LITERATURY OBOWIĄZUJĄCEJ UCZESTNIKÓW KONKURSU:

1. Podręczniki, zeszyty ćwiczeń do przyrody dla uczniów szkół podstawowych dopuszczone do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania ze szczególnym uwzględnieniem zadań i pytań o charakterze problemowym i twórczym.
2. Atlasy do przyrody dla szkół podstawowych.
3. Gołębiowska Agnieszka, *Nasz Świat* Ciało człowieka, wyd. Twoje Książki
4. Kokurewicz Dorota *Ekologia, Atlas ilustrowany*, wyd. EUROPA, Wrocław 2009
5. Jefimow M. , Sektas M. , *Puls życia* ,podręcznik do biologii dla gimnazjum, wyd. Nowa Era, Warszawa 2012 cz. 1 i cz. 2
6. red. Łaptos Józef , *Historia małych krajów Europejskich*, wyd. Ossolineum 2007, Wrocław
7. Vanclave J., *101 ciekawych doświadczeń. Biologia dla każdego dziecka*. Wydaw. WSiP. Warszawa 1993.

Niezbędne wiadomości dotyczące zagadnień objętych zakresem konkursu uczestnicy mogą znaleźć w innej popularnej literaturze przyrodniczej oraz na stronach internetowych.

**KONKURS Z HISTORII
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJ. PODKARPACKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2014/2015**

"Polska, Europa i Świat w epoce średniowiecza"

Problematyka i wymagania konkursu obejmują i poszerzają treści podstawy programowej z historii do szkoły podstawowej zgodnie z podanym tematem. Zakres chronologiczny konkursu zawiera się w okresie od początków średniowiecza do jego schyłku zapoczątkowanego narodzinami renesansu włoskiego czy wielkimi odkryciami geograficznymi (w przypadku historii Polski obejmuje okres do końca XV wieku).

Zagadnienia do etapu I:

1. Ziemie polskie przed panowaniem Mieszka I:

- a) plemiona polskie i ich siedziby,
- b) pierwsze państwa plemienne na ziemiach polskich,
- c) wierzenia plemion słowiańskich przed przyjęciem chrztu na ziemiach polskich,
- d) kultura materialna plemion polskich.

2. Powstanie państwa polskiego i jego organizacja:

- a) kształtowanie się granic państwa Mieszka I,
- b) chrzest Polski i jego znaczenie dla przyszłości państwa,
- c) organizacja państwa wczesnopiastowskiego.

3. Polska za panowania Bolesława Chrobrego:

- a) misja biskupa Wojciecha i zjazd gnieźnieński,
- b) wojny Bolesława Chrobrego,
- c) koronacja królewska.

4. Polska pierwszych Piastów od XI do XIII w:

- a) kryzys państwa za panowania Mieszka II i jego odbudowa za Kazimierza Odnowiciela.
- b) przywrócenie niezależności Polski za panowania Bolesława Śmiałego i jej upadek,
- c) Polska pod rządami Bolesława Krzywoustego,
- d) rozbieżności dzielnicowe Polski i jego skutki.

5. Zjednoczenie państwa polskiego:

- a) próby jednoczenia ziem polskich w XIII w.
- b) zjednoczenie państwa polskiego za Władysława Łokietka.
- c) konflikt polsko-krzyżacki.

6. Polska Kazimierza Wielkiego:

- a) polityka wewnętrzna króla,

- b) polityka zagraniczna Kazimierza Wielkiego,
- c) znaczenie panowania ostatniego Piasta na tronie Polski.

7. Przemiany gospodarcze na ziemiach polskich w okresie średniowiecza:

- a) lokacje nowych miast i wsi,
- b) skutki rozwoju osadnictwa dla gospodarki kraju.

8. Rządy Andegawenów w Polsce:

- a) panowanie Ludwika Węgierskiego i Jadwigi.

9. Unia polsko-litewska:

- a) geneza i losy unii Polski z Litwą za panowania pierwszych Jagiellonów,
- b) stosunki polsko-krzyżackie w XV w.
- c) polityka Jagiellonów wobec Czech, Węgier i ekspansji tureckiej w XV w.

10. Kształtowanie się społeczeństwa stanowego w Polsce:

- a) szlachta i jej przywileje,
- b) mieszczenie,
- c) chłopci,
- d) duchowieństwo.

Zagadnienia dodatkowe do etapu II i III.

1. Kościół i jego rola w epoce średniowiecza (spór o inwestyturę i wyprawy krzyżowe),
2. Średniowieczne klasztory i zakony oraz ich znaczenie dla kultury.
3. Rycerstwo średniowieczne – ideały i styl życia.
4. Średniowieczne miasto i jego wygląd, organizacja i warunki życia.
5. Zajęcia i warunki życia mieszkańców wsi.
6. Kultura, nauka, sztuka i architektura w epoce średniowiecza.
7. Główne ośrodki polityczne średniowiecznej Europy (Bizancjum, Arabowie, cesarstwo Karola Wielkiego, cesarstwo Ottonów, pierwsze państwa słowiańskie). Wymagane tylko podstawowe wiadomości.
8. Kształtowanie się społeczeństwa feudalnego w Europie.

Zalecana literatura podstawowa:

1. Wczoraj i dziś – podręcznik do historii i społeczeństwa dla klasy piątej szkoły podstawowej. Nowa Era, Warszawa 2013.
2. Atlas Historyczny Od starożytności do współczesności wyd. II, Nowa Era, Wrocław 2013.
3. Ilustrowany atlas historii Polski, Wydawnictwo DEMART, Warszawa 2006 r.
4. Encyklopedia szkolna. Historia, WSiP, Warszawa 2005 r.
5. J. Pilikowski, Szkolny Słownik Historii Polski, Wydawnictwo Zielona Sowa, Kraków 2001 r.
6. B. Snoch, Słownik Szkolny. Terminy i pojęcia historyczne, WSiP, Warszawa 1990 r.

7. R. Antosik, E. Pustuła, Historia. Vademecum. Egzamin Gimnazjalny 2012, Operon 2011 r.

Ponadto podręczniki "Śladami przeszłości" do klasy I i II gimnazjum, Wydawnictwo Nowa Era jako uzupełnienie treści podręcznika do szkoły podstawowej.

W wyżej wymienionych wydawnictwach encyklopedycznych obowiązują tylko hasła (pojęcia i postaci) związane z tematyką konkursu.

**KONKURS Z JĘZYKA POLSKIEGO
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJ. PODKARPACKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2014/2015**

*Motyw przewodni konkursu:
„Kto czyta, żyje wielokrotnie”*

J. Czechowicz

Uczestnicy przystępujący do konkursu powinni posiadać wysokie kompetencje czytelnicze, umiejętność wnikliwej interpretacji utworów, a także umiejętność samodzielnego wnioskowania i poprawnego wypowiedziania się w różnych formach. Zadania konkursowe sprawdzają wybrane zagadnienia z zakresu czytanych książek, wiedzy i umiejętności objętych zapisami aktualnie obowiązującej Podstawy Programowej (PP) z języka polskiego oraz treści poszerzające ww zagadnienia, m. in.:

- rozpoznawanie i czytanie ze zrozumieniem różnych tekstów kultury, także niebędących fragmentami lektur konkursowych, w tym: tekstów literackich, użytkowych, popularno-naukowych, publicystycznych; przekazów ikonicznych; źródeł i tekstów historycznych.
- odczytywanie danych, np.: z map, tabel wykresów, schematów, itp.
- rozpoznawanie charakterystycznych cech czytanego utworu, dostrzeganie znaczeń dosłownych i sensów przenośnych, odróżnianie fikcji literackiej od rzeczywistości; dostrzeganie i rozumienie symbolicznych i uniwersalnych wartości wpisanych w teksty kultury.
- posługiwanie się terminami służącymi do opisu i rozumienia dzieł literackich (np. anegdota, aforyzm, przysłowie, narrator, narracja i jej rodzaje, powieść i jej rodzaje, fabuła, akcja, wątek, metafora, symbol, epitet, porównanie, apostrofa, animizacja, personifikacja, itp.) i innych tekstów kultury, które mogą zostać użyte w teście (przekazów ikonicznych, malarstwa, artykułów z prasy).
- rozróżnianie podstawowych rodzajów i gatunków literackich (w tym odnoszących się do czytanych lektur), wierszy i rymów oraz ich rodzajów.
- formułowanie wniosków, opinii, ocenianie faktów i wydarzeń, rozpoznawanie i formułowanie intencji wypowiedzi.
- formułowanie uzasadnienia własnych postaw i poglądów, w tym redagowanie tekstu o charakterze argumentacyjnym (rozprawki).
- redagowanie tekstów, m.in.: opisu (np. miejsca, postaci, przedmiotu, obrazu, sytuacji, przeżyć, krajobrazu, itp.), wzbogaconego kompozycyjnie opowiadania, listu (w tym oficjalnego), mowy, charakterystyki, sprawozdania, recenzji, reklamy, ogłoszenia, zawiadomienia, zaproszenia, dialogu, różnych form notatek (np. encyklopedycznej,

informacji prasowej), instrukcji, przepisu, regulaminu, kodeksu, kartki pocztowej, tekstów adresatywnych typu dedykacja (podziękowanie, gratulacje, itp.), biogramu, wywiadu, fragmentu pamiętnika, dziennika, planu (twórczego i odtwórczego) oraz innych przewidzianych w PP.

- redagowanie twórczych tekstów, np. opowiadania, z obrazowym ujmowaniem epizodów, postaci, scenek, z uwzględnieniem dialogu, opisu, elementów charakterystyki postaci, opowiadanie w roli.
- formułowanie innych wypowiedzi w formie pisemnej w zależności od adresata, roli, celu, inspirowanych rysunkiem, cytatem, itp.
- dokonywanie celowych operacji na tekście, np. streszczanie, przekształcanie stylistyczne, przekształcanie mowy niezależnej na zależną i odwrotnie.
- stosowanie środków językowych wzbogacających styl wypowiedzi, rozpoznawanie ich i nazywanie.
- rozumienie i przestrzeganie norm gramatycznych, ortograficznych i interpunkcyjnych na poziomie wyrazu, zdania, akapitu.
- stosowanie i wyjaśnianie znaczeń synonimów, antonimów, homonimów, zjawiska stylizacji językowej, polisemii. Znajomość leksyki i frazeologii związanej z tematyką konkursu.
- ujmowanie treści w związkach przyczynowo-skutkowych.
- posługiwanie się kategoriami czasu i przestrzeni w celu porządkowania wydarzeń: sytuowanie ich w przestrzeni, umieszczanie dat w przedziałach czasowych, porządkowanie wydarzeń w kolejności chronologicznej z wykorzystaniem w tym celu mapy, tabeli, wykresu.
- znajomość pojęć, wydarzeń i postaci stanowiących kontekst, np. biograficzny, plastyczny, historyczny dla obowiązujących na danym etapie lektur konkursowych.
- wskazywanie źródeł informacji, posługiwanie się nimi, porządkowanie i selekcjonowanie ich.
- integrowanie wiedzy uzyskanej z analizowanych źródeł; wyciąganie wniosków z ich porównywania.
- wykazanie się funkcjonalną i teoretyczną wiedzą w zakresie podstawowych zagadnień i pojęć z zakresu gramatyki języka polskiego np. wszystkie części mowy, części zdania, rodzaje wypowiedzi, rodzaje zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie oraz zgodnie z zapisami aktualnie obowiązującej PP (czyt. PP: *Świadomość językowa uczniów*).

Uwaga!

- Uczestnicy etapu szkolnego i rejonowego powinni znać teksty literackie wskazane w spisie lektur dla odpowiedniej części konkursu. W etapie wojewódzkim obowiązuje znajomość wszystkich lektur.

Lektury

ETAP I

- H. Sienkiewicz, *W pustyni i w puszczy*
- Szklarski, *Tomek na Czarnym Łądzie*

ETAP II

- P. Beręsewicz, *A niech to czykolada!*
- J. Jodelka, *Ars Dragonia*
- C.S. Lewis, *Srebrne krzesło*
- D. Terakowska, *Córka czarownic*

ETAP III

- Ch. Dickens, *Oliver Twist*
- M. Szczygielski, *Arka czasu*
- M. Zusak, *Złodziejka książek*

**KONKURS JĘZYKA NIEMIECKIEGO
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJ. PODKARPACKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2014/2015**

CELE KONKURSU:

- Motywowanie uczniów do nauki języka niemieckiego
- Poszerzanie wiedzy oraz rozwijanie kompetencji kluczowych
- Sprawdzenie wiedzy i umiejętności uczniów w zakresie opanowania języka niemieckiego na poziomie określonym w nowej podstawie programowej dla szkoły podstawowej
- Rozwijanie zainteresowań i zdolności językowych

ZAGADNIENIA LEKSYKALNE

ETAP I

- ✓ Ja i moje otoczenie – podawanie podstawowych danych o sobie i członkach rodziny
- ✓ Mój dzień – rozkład dnia, formy spędzania wolnego czasu, hobby, podstawowe obowiązki, podawanie czasu i pytanie o godzinę
- ✓ Moja szkoła – przedmioty szkolne, przybory szkolne ucznia; klasa szkolna i jej wyposażenie
- ✓ Mój dom / moje mieszkanie - nazwy domów, nazwy pokoi, wyposażenie
- ✓ Żywnienie - produkty żywnościowe, napoje, owoce, warzywa, nazwy posiłków

ETAP II

- ✓ Zagadnienia z I etapu
- ✓ Człowiek – wygląd zewnętrzny, ubranie, podstawowe cechy charakteru, części ciała
- ✓ Świat przyrody – nazwy roślin i zwierząt, elementy ochrony środowiska
- ✓ Kalendarz – daty, dni tygodnia, miesiące, pory roku, dni szczególne (np. urodziny, święta)
- ✓ Pogoda – rodzaje zjawisk, przymiotniki określające jej stan
- ✓ Praca – nazwy zawodów i wykonywane czynności

ETAP III

- ✓ Zagadnienia z I i II etapu
- ✓ Zdrowie – nazwy podstawowych chorób i dolegliwości, udzielanie rad
- ✓ Podróż – środki transportu, możliwości noclegu, nazwy miejsc spędzania wakacji
- ✓ Nauka i technika – nowoczesne media, komputer, telefon komórkowy

ZAGADNIENIA GRAMATYCZNE DLA I, II I III ETAPU

- ✓ zdania oznajmujące, pytające, przeczące, rozkazujące
- ✓ szyk wyrazów, prosty i przestawny
- ✓ zdania ze spójnikami współrzędnie złożonymi, np. *und, oder, aber*
- ✓ zdania podrzędnie złożone ze spójnikami, np. *dass, weil, wenn*
- ✓ czas *Präsens*, *Präteritum*, *Perfekt*
- ✓ czasowniki
 - posiłkowe: *haben, sein*
 - czasownik *werden*
 - czasowniki z dopełnieniem w bierniku i celowniku
 - czasowniki nieregularne
 - czasowniki modalne

- czasowniki zwrotne
- czasowniki rozdzielne i nierozdzielnie złożone
- ✓ Rzeczownik
 - z rodzajnikiem nieokreślonym
 - z rodzajnikiem określonym
 - w liczbie pojedynczej i mnogiej
 - rzeczowniki złożone
- ✓ Przeczenie – *kein, nicht*
- ✓ Przymiotnik
 - w funkcji orzecznika
 - stopniowanie regularne i nieregularne
- ✓ Zaimek
 - osobowy
 - dzierżawczy
 - pytający
 - zwrotny
 - nieosobowy *man, es*
- ✓ Przyimki
 - z celownikiem
 - z biernikiem
 - z celownikiem lub biernikiem
- ✓ Liczebniki
 - główne
 - porządkowe

ZAGADNIENIA KULTUROZNAWCZE DLA I I II ETAPU

- ✓ Podstawowe informacje o Niemczech (geografia, religia, system polityczny, podział administracyjny, ważne wydarzenia historyczne)
- ✓ Nazwiska niemieckich pisarzy, ludzi nauki i sztuki, znanych postaci

TYPY ZADAŃ NA POSZCZEGÓLNYCH ETAPACH KONKURSU

Etap I – rozumienie tekstu pisanego, test leksykalno-gramatyczny (znajomość funkcji i środków językowych), test z wiedzy o krajach niemieckojęzycznych;

Etap II – rozumienie tekstu pisanego, test leksykalno-gramatyczny (znajomość funkcji i środków językowych), test z wiedzy o krajach niemieckojęzycznych;

Etap III – rozumienie tekstu pisanego, test leksykalno-gramatyczny (znajomość funkcji i środków językowych), krótka wypowiedź pisemna (formy wypowiedzi pisemnej zgodne z obowiązującą podstawą programową)

BIBLIOGRAFIA

- ✓ Podręczniki do języka niemieckiego dopuszczone przez MEN, zgodne z nową Podstawą Programową
- ✓ Brandmiller–Witowska, Lidia /Kamińska, Jolanta: Trening przed certyfikatem: testy z języka niemieckiego dla dzieci i młodzieży – poziom A1: Fit in Deutsch 1, KID 1, TELC A1, Langenscheidt.
- ✓ Vavatzanidis, Karin / Janke-Papanikolaou, Sylvia: Mit Erfolg zu Fit in Deutsch 1: Übungs- und Testbuch, Klett.
- ✓ Vavatzanidis, Karin / Janke-Papanikolaou, Sylvia: Mit Erfolg zu Fit in Deutsch 2: Übungs- und Testbuch, Klett.

- ✓ Späth, Christine / Sailer, Marion: Und jetzt ihr! Basisgrammatik für Jugendliche, Hueber.
- ✓ Inne gramatyki języka niemieckiego dla dzieci i młodzieży

Źródła internetowe

www.deutschland.de

www.tatsachen-ueber-deutschland.de/de/

www.planet-wissen.de

www.wissen.de

www.goethe.de

www.bmeia.gv.at/aussenministerium/oesterreich/tatsachen-und-zahlen.html

**KONKURS JĘZYKA ANGIELSKIEGO
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJ. PODKARPACKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2014/2015**

**ZAKRES WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI WYMAGANYCH NA POSZCZEGÓLNYCH
ETAPACH KONKURSU, WYKAZ LITERATURY OBOWIĄZUJĄCEJ
UCZESTNIKÓW ORAZ STANOWIĄCEJ POMOC DLA NAUCZYCIEL**

JĘZYK ANGIELSKI SZKOŁA PODSTAWOWA- 2014/2015

Cele Konkursu

- 1.Promowanie wśród uczniów znajomości języka angielskiego oraz chęci pogłębiania wiedzy związanej z krajami angielskiego obszaru językowego.
- 2.Doskonalenie umiejętności pozwalających podejmować samodzielnie pracę z wykorzystaniem różnorodnych źródeł i nośników informacji.
- 3.Stworzenie uczniom możliwości sprawdzenia się w rywalizacji z innymi uczniami.

ETAPI- test leksykalno gramatyczny + pisemna forma wypowiedzi

Zagadnienia leksykalne:

- informacje o sobie – podawanie podstawowych danych; rodzina – członkowie,
- stany emocjonalne i uczucia
- najbliższe otoczenie; mój dzień – rozkład dnia, podstawowe obowiązki, formy spędzania wolnego czasu;
- szkoła – przedmioty szkolne, nauczyciele, plan lekcji, przybory szkolne ucznia; klasa i jej wyposażenie;
- dom, mieszkanie - nazwy domów, nazwy pokoi, wyposażenie, otoczenie;
- ubranie – nazwy części garderoby, style ubierania się;
- opis osób - podstawowe dane dotyczące wyglądu zewnętrznego, podstawowe cechy charakteru;
- świat przyrody: nazwy roślin i zwierząt; gatunki zagrożone; elementy ochrony środowiska; ekologia
- kalendarz - daty, dni tygodnia, miesiące, pory roku, dni szczególne (np. urodziny, Dzień Matki), święta (szczególnie Boże Narodzenie, Wielkanoc);
- żywienie - produkty żywnościowe, napoje, owoce, warzywa, nazwy posiłków; miejsca spożywania posiłków;
- pogoda – rodzaje zjawisk, przymiotniki określające jej stan;
- zainteresowania – hobby, dyscypliny sportowe;
- zegar – podawanie czasu i pytanie o godzinę;
- praca – nazwy zawodów;
- zdrowie - nazwy podstawowych chorób i dolegliwości;
- człowiek - nazwy części ciała;
- podróżowanie - nazwy miejsc spędzania wakacji, środki transportu, sposoby spędzania wolnego czasu;
- nauka i technika - nazwy części komputera, telefon komórkowy, aparat fotograficzny;
- opis przedmiotów;

- państwa i narodowości
- kosmos
- świat magii i fantazji
- przysłowia
- podstawowe wiadomości geograficzne, społeczne i polityczne o obszarze nauczanego języka;

Zagadnienia gramatyczne:

- zdania oznajmujące, pytające, przeczące, rozkazujące:
 - końcówki pytające typu „question tags”
 - zdania złożone zawierające zdania przydawkowe – „relative clauses” i relative pronouns (who, which, when, why, where)
 - zdania złożone zawierające zdania okolicznikowe czasu - „time clauses”.
 - konstrukcja „there+ be”.
 - czasy - Present Simple, Present Continuous, Present Perfect, Past Simple, Past Continuous, Future Simple.
- konstrukcja „be going to”.
- · odmiana czasowników: „to be” , „to have” ,
- · czasowniki nieregularne,
- · czasowniki modalne (w formach teraźniejszej, przeszłej, 2nd conditional): „can”, „must”, „have to”, „ will”,
 - · tryb rozkazujący – rozkaz, zakaz;
 - · rzeczowniki złożone (compound nouns),
 - · rodzajnik określony i nieokreślony,
 - · przymiotnik - stopniowanie przymiotnika: regularne, nieregularne i opisowe,
 - · przymiotniki – kolejność w opisie przedmiotów;
 - · zaimek osobowy,
 - · zaimek dzierżawczy, przymiotniki dzierżawcze,
 - · zaimek osobowy w funkcji dopełnienia- „object pronoun”,
 - · przyimki z określeniami miejsca, czasu, położenia, ruchu,
 - · zaimki pytające,
 - · liczebniki główne i porządkowe;
 - · przysłówki i odmiana przysłówków,
 - · - „ing form” po czasownikach
 - · „ing form” jako podmiot
 - · konstrukcje „verb+object + infinitive“, „verb+ infinitive“, „verb+ing form“
 - zdania z podmiotem pozornym It's cold. What time is it?
 - Pytania szczegółowe
 - propozycje i zaproszenia Let's ... Would you like to ...? What about...?
 - rady i sugestie -You should be more patient. If I were you, I would wait.
 - określenia ilości some/any/much/many/a lot of; by + środki transportu
 - too/not enough występujące z rzeczownikami policzalnymi i niepoliczalnymi We've got too much sugar, too many eggs and not enough apples; too/not enough występujące z przymiotnikami/ przysłówkami The book is not interesting enough/too boring for me to read. You woke up too late/not early enough to catch the train.
- zwroty porównawcze the same as, as ... as, different from, both, than służące do porównywania właściwości i cech przedmiotów, osób i wydarzeń -This isn't the same as an ordinary lesson. The stones are different from the others. Both circles are ancient. It's less famous than Stonehenge.

kategorie gramatyczne:

- rzeczownik -nazwy własne i pospolite Jane, house
- liczba pojedyncza i mnoga girl-girls, box-boxes, woman-women
- forma dzierżawcza Jane's
- rzeczowniki policzalne apples, books
- rzeczowniki niepoliczalne sugar, water
- przedimek nieokreślony a/an
- określony the
- przedimek zerowy
- zaimek osobowy forma podmiotu I
- forma dopełnienia me
- zaimek wskazujący liczba pojedyncza -this, that
- liczba mnoga -these, those
- zaimek dzierżawczy występujący po rzeczowniku my występujący samodzielnie mine
- zaimki pytające używane przy tworzeniu pytań -who, what, where, how, whose
- różnica -who's/whose: Who's this? It's Fred. Whose football is this? It's Fred's.
- przymiotnik określenie koloru red, kształtu -round, wielkości -big, stanu -cold
- stopniowanie przymiotników krótkich -long, longer, the longest,
- długich -difficult, more difficult, the most difficult,
- nieregularnych -good, better, the best
- z przyimkami -good at, crazy about, bored with
- z czasownikami wyrażającymi odczucia feel, look, smell, sound+adjective (nice, horrible)
- liczebniki główne i porządkowe
- zdania warunkowe Conditionals:
- typu zerowego -Zero Conditional używane w sytuacjach, gdy jedno wydarzenie warunkuje drugie -
If we are late, our mum gets very angry.
- typu pierwszego -First Conditional używane do opisania prawdopodobnych wydarzeń w przyszłości oraz ich skutków- Will the ice cream melt if I don't put it in the freezer?
- typu drugiego -Second Conditional używane do opisania wydarzeń nierealnych lub mało prawdopodobnych i ich skutków If I won some money, I would spend it. lub gdy dopuszcza my możliwość wydarzenia -If I had time, I might go to the cinema.
- strona bierna Passive Voice: używana, gdy mówiącego bardziej interesuje sama czynność niż osoba, która ją wykonuje Paper is recycled in many countries.
The London Eye was opened in 1999.
- mowa zależna-Reported Speech in the Present: używana, jeżeli chcemy przekazać komuś, co mówi inna osoba Jack says (that) he is watching TV.
- przysłówki określający sposób wykonywania prostych czynności run fast, arrive early, sing well wyrażający stopień very much, a lot
- wyrażający częstotliwość -występujący w zdaniu między podmiotem a orzeczeniem
always, never, often, sometimes

Umiejętności

Uczeń w formie pisemnej:

- formułuje pytania;
- udziela odpowiedzi;
- znajduje określone szczegółowe informacje w tekście ciągłym, fabularyzowanym lub w dialogu;
 - wypełnia diagram, tabelę, schemat;
- wykazuje wiedzę leksykalno-gramatyczną w ćwiczeniach typu: zdania prawdziwe - fałszywe, ćwiczenia wyboru informacji,;
 - uzupełnia tekst wypełniając luki;

- układa wyrazy rozsypane w porządku, pod względem gramatycznym i stylistycznym;
- prawidłowo stosuje struktury leksykalno-gramatyczne;
- prawidłowo rozpoznaje, wyodrębnia i używa określonych elementów języka, by napisać proste sytuacje komunikacyjne (np. obowiązek, powinność, zaproszenie, prośbę, podziękowanie, chęć posiadania czegoś, polecenie, itp.);
 - ustala kolejność wydarzeń;
- uzupełnia lub redaguje prosty dialog;
- umie połączyć zdania lub poszczególne wyrazy z pokazanymi na obrazku przedmiotami, osobami lub czynnościami;
 - wypełnia prostą krzyżówkę lub tekst z lukami;
- buduje i uczestniczy w prostym dialogu;

Uczeń potrafi:

- zredagować email, w którym zamieści: zaproszenie, przeprosiny, prośbę o podanie informacji, opis zgubionej/zapomnianej rzeczy, itp;
- napisać list, kartkę z wakacji, ogłoszenie (np. o zgubionej książce), instrukcję (np. jak wykonać sałatkę owocową);
- napisać dialog na temat życia codziennego;
- wyrazić zadowolenie, krytykę, prośbę, zezwolenie, przymus, akceptację, chęć umówienia się, zakaz, ostrzeżenie, nakaz, polecenie, upodobanie, preferencje, zdolności i możliwości (wykorzystując znajomość czasowników modalnych), własną opinię stosując poznane funkcje językowe.
- wykazuje się pełną znajomością ortografii;

ETAP II -test leksykalno-gramatyczny+elementy historii; kultury; geografii+wypowiedź pisemna

Obowiązuje zakres wiadomości i umiejętności etapu I , a ponadto:

Zagadnienia leksykalne:

- żywienie: sposoby przygotowania posiłków, podstawowe przyrządy;
- człowiek: opis wyglądu zewnętrznego, cechy charakteru z podaniem uzasadnienia;
- świat przyrody: sposoby ratowania środowiska naturalnego;
- sport: nazwy sprzętu wykorzystywanego w danej dziedzinie sportu, nazwy osób uczestniczących w danej dyscyplinie sportu;
- elementy historii, kultury, geografii i spraw społeczno-politycznych krajów obszaru języka angielskiego;
- nauka i technika – wynalazki/wynalazcy;

Umiejętności:

Uczeń potrafi:

- zrozumieć ze słuchu prosty tekst z życia codziennego;
- wypełnić podstawowe ćwiczenia związane z wysłuchanym tekstem;
- zrozumieć ogólny sens prostego tekstu;
- wyszukać proste informacje szczegółowe w tekście słuchanym;
- zrozumieć intencje rozmówców (np. podawanie informacji, wyrażanie prośby, zgody lub braku zgody, artowanie);
- rozpoznać rodzaje sytuacji komunikacyjnych (np. u lekarza, w sklepie, na

dworcu, w szkole).

Uczeń rozumie:

- krótkie, proste, kilkudzaniowe wypowiedzi pisemne:

- rozumie ogólny sens tekstu;

Uczeń wyszukuje proste informacje szczegółowe w tekście;

- rozpoznaje różne rodzaje tekstów, np. list prywatny, e-mail, SMS, opowiadanie, zaproszenie, kartka pocztowa

Uczeń tworzy kilkudzaniowe wypowiedzi ustne według wzoru:

1) opisuje ludzi, przedmioty i miejsca;

2) opowiada o czynnościach życia codziennego;

3) przedstawia swoje upodobania i uczucia.

Uczeń tworzy kilkudzaniowe wypowiedzi pisemne według wzoru:

1) opisuje ludzi, przedmioty i miejsca;

2) opisuje czynności dnia codziennego;

3) przedstawia swoje upodobania i uczucia.

ETAP III test leksykalno-gramatyczny+ kulturowo-historyczno-geograficzno-społeczny + test z obowiązującej lektury

Obowiązuje zakres wiadomości i umiejętności etapu I, II , a ponadto lektura obowiązkowa

„The Piped Piper of Hamelin” Książka Poziom: **Poziom 4 (niższy średnio zaawansowany A2)**

Seria: **Penguin Young Readers – Lektury uproszczone** ;ISBN: **9780582428720** Rok wydania:

2000

ZAGADNIENIA KULTUROWE KRAJÓW ANGLOJĘZYCZNYCH (ETAP II i III)

- I.** Nazewnictwo i insygnia – flagi, symbole
- II.** Popularne tradycje i zwyczaje
- III.** Geografia i ważniejsze atrakcje turystyczne
- IV.** Historia – ważniejsze wydarzenia
- V.** Polityka – słynni królowie, prezydenci, instytucje
- VI.** Sztuka: film, teatr, aktorzy, Oskary, muzycy
- VII.** Sport: dyscypliny, mistrzostwa, sportowcy
- VIII.** Literatura: najślynniejsi pisarze
- IX.** Ciekawostki z życia codziennego

LITERATURA:

1. Podręczniki do nauczania języka angielskiego dla szkół podstawowych dopuszczone przez MENiS.

2. Obrazkowe słowniki tematyczne.

3. Repetytoria tematyczno-leksykalne.

4. S. Jervis – Grammar Time, wydawnictwo Longman ,

5. M. Matysek – Gramatyka dla szkół podstawowych, wydawnictwo Altravox Press,

6. M. McCarthy, F. O’Dell – English Vocabulary In Use, wydawnictwo Cambridge,

7. David McDowall, An Illustrated History of Britain, Longman 1989 i następne wydania,

8. S. Sheerin, J. Seath, G. White, Spotlight on Britain, Oxford UP 1990 i następne wydania,

W celu ułatwienia Państwu przygotowania uczniów postanowiliśmy ograniczyć listę zalecanej literatury do kilku pozycji z popularnej i łatwo dostępnej *Serii do kopiowania* wydawnictwa **MARY GLASGOW**. Po kliknięciu na tytuł zostaną Państwo automatycznie przekierowani na stronę internetową wydawcy z opisem danej pozycji.

Pytania w testach konkursowych będą przygotowane na podstawie podanych pozycji i aktualnych źródeł internetowych.

1. [Junior English Timesaver: Minibook Maker. British Life and Customs »](#)
- [Timesaver: Customs & Lifestyle in the English-Speaking World \(+ Audio CD\) »](#)
3. [Timesaver: Customs & Lifestyle in the UK & Ireland »](#)
4. [Timesaver: Festivals and Special Days in Britain »](#)
5. [Timesaver: Holidays and Special Days in the USA »](#)
6. [Timesaver: London! \(+ free map\) »](#)
7. [Timesaver: New York »](#)
8. [Timesaver: For Real! English in Everyday Situations \(+ Audio CD\) »](#)
9. [Timesaver: British History Highlights »](#)

Przykładowe źródła internetowe:

- <http://www.ego4u.com/en/read-on/countries>
- <http://www.anglik.net/discover.htm>
- <http://www.bugbog.com/english speaking countries/english speaking countries.html>
- <http://www.woodlands-junior.kent.sch.uk/customs/questions/britain/england facts.htm>
- <http://projectbritain.com/>
- <http://quickfacts.census.gov/qfd/index.html>
- <http://www.aj.cz/testquiz.htm> (knowledge tests)

**KONKURS BIOLOGICZNY
DLA UCZNIÓW GIMNAZJÓW WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2014/2015**

ETAP I

JEDNOŚĆ I RÓŻNORODNOŚĆ ORGANIZMÓW.

WIADOMOŚCI:

1. Skład chemiczny organizmów:
 - pierwiastki budujące ciała organizmów i ich rola;
 - znaczenie wody dla funkcjonowania organizmów;
 - grupy związków chemicznych występujących w żywych organizmach: białka, węglowodany, tłuszcze, kwasy nukleinowe, witaminy, sole mineralne i ich znaczenie;
 - skutki niedoboru witamin i składników mineralnych.

2. Szczeble organizacji materii żywej:
 - budowa i funkcjonowanie komórki, elementy budowy komórki i ich funkcje, porównanie budowy komórki bakterii, grzybów, roślin i zwierząt;
 - przegląd tkanek roślinnych i zwierzęcych;
 - narządy;
 - układy narządów.

3. Systematyka - współczesna klasyfikacja organizmów, zasady systemu klasyfikacji, jednostki taksonomiczne, podwójne nazewnictwo.

3. Wirusy jako bezkomórkowe formy życia.

4. Charakterystyka pięciu królestw organizmów: bakterii, protistów, grzybów, roślin(mszaki, paprotniki, rośliny nagonasienne i rośliny okrytonasienne) i zwierząt(gąbki, parzydełkowce, płazińce, nicienie, pierścienice, stawonogi, mięczaki, ryby, płazy, gady, ptaki i ssaki):
 - środowisko życia
 - budowa morfologiczna i anatomiczna organizmów;
 - czynności życiowe oraz kontrola i regulacja tych czynności u różnych grup organizmów (odżywianie, oddychanie, wydalanie, osmoregulacja, ruch, reakcje na bodźce, rozmnażanie, wzrost i rozwój);
 - znaczenie w przyrodzie i gospodarce człowieka;
 - przedstawiciele w/w grup organizmów;
 - gatunki chronione.

6. Sposoby pełnienia tych samych funkcji życiowych przez różne grupy organizmów.

7. Przystosowania organizmów w budowie i przeprowadzanych czynnościach do warunków środowiska.

8. Warunki i przebieg procesów fotosyntezy i oddychania tlenowego i beztlenowego, wpływ czynników środowiskowych na te procesy.

UMIEJĘTNOŚCI:

1. Poprawne posługiwanie się terminologią biologiczną i interpretowanie pojęć biologicznych.
2. Analizowanie danych przedstawionych na wykresach, schematach, diagramach, wnioskowanie.
3. Wykorzystywanie wiedzy biologicznej do rozwiązywania zadań problemowych.
4. Planowanie doświadczeń biologicznych, określanie warunków doświadczenia, (próba kontrolna i próba badana), dokumentowanie wyników, analiza wyników, formułowanie wniosków.
5. Opisywanie, porządkowanie i rozpoznawanie organizmów.
6. Wymienianie cech umożliwiających zakwalifikowanie organizmu do odpowiedniej grupy.
7. Przedstawienie znaczenia różnych grup organizmów w środowisku i dla człowieka.
8. Identyfikowanie na rysunku, schemacie lub na podstawie opisu tkanek czy organów roślinnych i zwierzęcych.
9. Wyjaśnianie zjawisk i procesów biologicznych zachodzących w organizmach i w środowisku.
10. Interpretowanie zależności między budową i funkcją układów i narządów u organizmów żywych.
11. Interpretowanie zależności między środowiskiem życia organizmów a ich budową i funkcjonowaniem.
12. Wyjaśnianie procesu fotosyntezy i zależności tego procesu od czynników wewnętrznych i zewnętrznych, powiązanie go z samożywnością roślin.
13. Wyjaśnianie procesu oddychania tlenowego i fermentacji jako procesów dostarczających energię.

ETAP II

CZŁOWIEK – ANATOMIA , FIZJOLOGIA I HIGIENA. DZIEDZICZENIE I ZMIENNOŚĆ ORGANIZMÓW ŻYWYCH.

Obowiązuje zakres wiadomości i umiejętności I etapu, a ponadto:

WIADOMOŚCI:

1. Stanowisko człowieka w przyrodzie.
2. Budowa i funkcje życiowe człowieka:
 - budowa i rola tkanek budujących organizm człowieka;
 - narządy i układy narządów człowieka, ich budowa i pełnione przez nie funkcje;
 - współdziałanie poszczególnych układów narządów, integracja działania organizmu człowieka;
 - odporność organizmu, mechanizmy odpowiedzi immunologicznej.
3. Zdrowie człowieka a środowisko:
 - zdrowie fizyczne, psychiczne i społeczne;
 - choroby cywilizacyjne i zakaźne, czynniki wywołujące te choroby;
 - znaczenie profilaktyki w zachowaniu zdrowia (zdrowy styl życia, żywność i żywienie, aktywność ruchowa, higiena pracy umysłowej i snu, wpływ alkoholu, tytoniu i narkotyków na nasze zdrowie).

4. Zasady udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.
5. DNA – magazyn informacji genetycznej, replikacja kwasu DNA.
6. Kod genetyczny.
7. Proces biosyntezy białka (od genu do cechy).
8. Podziały komórkowe: mitoza i mejoza – przebieg i znaczenie.
9. Pierwsze prawo Mendla, szachownica genetyczna.
10. Chromosomowa teoria dziedziczenia Morgana, determinacja płci, sprzężenie genów, proces crossing – over.
11. Dziedziczenie cech sprzężonych z płcią.
12. Dziedziczenie grup krwi u człowieka.
13. Zmienność organizmów dziedziczna i niedziedziczna.
14. Mutacje genowe i chromosomowe, czynniki mutagenne.
15. Choroby genetyczne człowieka.
16. Procesy biotechnologiczne i inżynieria genetyczna.

UMIĘJĘTNOŚCI:

1. Poprawne posługiwanie się terminologią biologiczną i interpretowanie pojęć biologicznych.
2. Analizowanie danych przedstawionych na wykresach, schematach, diagramach.
3. Wykorzystanie wiedzy biologicznej do rozwiązywania zadań problemowych.
4. Planowanie doświadczeń biologicznych, określanie warunków doświadczenia, (próba kontrolna i próba badana), dokumentowanie wyników, analiza wyników, formułowanie wniosków.
5. Wskazywanie na schematach narządów ciała człowieka, rozpoznawanie tkanek budujących te narządy.
6. Interpretowanie zależności między budową a funkcją narządów i układów.
7. Opisywanie czynności życiowych ze wskazaniem elementów budowy ciała człowieka biorących w nich udział.
8. Przedstawianie przyczyn chorób układów i narządów, oraz wskazywanie związku między trybem życia, sposobem odżywiania, rodzajem pracy a zapadalnością na choroby tych układów.
9. Uzasadnianie znaczenia zasad profilaktyki w zachowaniu zdrowia człowieka.
10. Wskazywanie na przyczyny zmienności organizmów rozmnażających się płciowo.
11. Opisywanie zmian zachodzących w jądrze i w komórce podczas mitozy i mejozy (z uwzględnieniem procesu crossing–over, powiązanie procesu mejozy z rozmnażaniem płciowym).
12. Przedstawianie znaczenia biologicznego mitozy i mejozy, rozróżnianie komórek haploidalnych i diploidalnych.

13. Przedstawianie sposobu zapisywania i odczytywania informacji genetycznej (kolejność nukleotydów w DNA, kod genetyczny)
14. Wyjaśnianie zależności między genem a cechą.
15. Przedstawianie dziedziczenia cech jednogenowych na gruncie teorii Mendla, posługując się podstawowymi pojęciami genetyki (fenotyp, genotyp, allel, homozygota, heterozygota, dominacja, recesywność)
16. Rozwiązywanie zadań genetycznych.
17. Wyjaśnianie mechanizmu dziedziczenia chorób, wykazywanie na podstawie krzyżówek alleli wystąpienia choroby dziedzicznej.
18. Opisywanie kierunków badań prowadzonych na materiale genetycznym oraz wskazywanie zagrożeń, jakie mogą się pojawić.
19. Wyjaśnianie praktycznego wykorzystania inżynierii genetycznej.

ETAP III

EKOLOGIA. CZŁOWIEK I ŚRODOWISKO. EWOLUCJA ŻYCIA.

Obowiązuje zakres wiadomości i umiejętności I i II etapu, a ponadto:

WIADOMOŚCI.

1. Gatunek, populacja, cechy populacji.
2. Zakres tolerancji ekologicznej. Rośliny wskaźnikowe zanieczyszczeń wody, powietrza i gleby.
3. Wzajemne stosunki między populacjami w biocenozie.
4. Biocenoza, łańcuch i poziom troficzny, równowaga biocenotyczna.
5. Struktura i funkcjonowanie ekosystemu.
6. Sukcesja ekologiczna.
7. Wykorzystanie wiedzy z zakresu ekologii w różnych dziedzinach życia człowieka.
8. Pozytywne i negatywne przejawy ingerencji człowieka w środowisku przyrodniczym i ich konsekwencje.
9. Zanieczyszczenia atmosfery, hydrosfery i litosfery (źródła, skutki, sposoby zmniejszania zanieczyszczeń, wpływ na zdrowie człowieka).
10. Problem: odpady – biodegradacja, unieszkodliwianie odpadów, segregacja odpadów, recykling.
11. Formy ochrony przyrody (definicje, cele i zadania):
parki narodowe, parki krajobrazowe, rezerваты przyrody, pomniki przyrody, obszary chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo – krajobrazowe, obszary NATURA 2000, rezerваты biosfery.
12. Poglądy na ewolucję organizmów.

13. Ewolucja i jej źródła wiedzy o jej przebiegu, bezpośrednie i pośrednie dowody ewolucji.
14. Dobór naturalny i sztuczny.
15. Pochodzenie człowieka, miejsce człowieka w świecie zwierząt.

UMIĘTNOŚCI.

1. Poprawne posługiwanie się terminologią ekologiczną i interpretowanie pojęć biologicznych.
2. Analizowanie danych przedstawionych na wykresach, schematach, diagramach.
3. Wykorzystywanie wiedzy biologicznej do rozwiązywania zadań problemowych.
4. Planowanie doświadczeń biologicznych, określanie warunków doświadczenia, (próba kontrolna i próba badana), dokumentowanie wyników, analiza wyników, formułowanie wniosków.
5. Charakteryzowanie populacji oraz wzajemnych zależności między nimi.
6. Wyjaśnienie przepływu energii i obiegu materii w ekosystemie.
7. Dobieranie odpowiednich przykładów organizmów przy wyjaśnianiu pojęć i procesów zachodzących w ekosystemach lądowych i wodnych.
8. Wskazywanie na źródła zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego i proponowanie działań zapobiegających degradacji środowiska.
9. Ocenianie zmian zachodzących w środowisku przyrodniczym w wyniku oddziaływań człowieka i ich wpływu na jego jakość.
10. Uzasadnianie zależności między naturalnymi składnikami środowiska, człowiekiem i jego działalnością.
11. Wyjaśnienie pojęcia: ewolucja organizmów
12. Wyjaśnienie na odpowiednich przykładach, na czym polega dobór naturalny i sztuczny oraz podanie różnic między nimi.
13. Przedstawienie podobieństw i różnic między człowiekiem a innymi zwierzętami jako wynik procesów ewolucyjnych.

LITERATURA:

1. Podręczniki i zeszyty ćwiczeń dla klasy I i II do biologii zatwierdzone przez MEN wydawnictw NOWA ERA , WSiP i OPERON
2. Atlas anatomiczny „**Tajemnice ciała**”, wydawnictwo NOWA ERA
3. Zyta Senddecka, Elżbieta Szędzianis, Ewa Wierbiłowicz „**BIOLOGIA. Vademecum. Egzamin gimnazjalny 2010**”, wydawnictwo OPERON
4. Barbara Żarnowska – „**Szkolny przewodnik BIOLOGIA**”, Wydawnictwo Szkolne PWN - Park Edukacja 2010
5. Anna Mucha – „**Repetitorium gimnazjalisty – biologia**” (Gimnazjum na 5), wydawnictwo GREG 2012
6. Renata Szymańska „**Korepetycje bez korepetytora. Biologia**”, wydawnictwo KRAM 2008
7. Liga Ochrony Przyrody – strona internetowa: www.lop.org.pl

**KONKURS CHEMICZNY
DLA UCZNIÓW GIMNAZJÓW WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2014/2015**

Etap szkolny i rejonowy

1. Znajomość, rozumienie zagadnień:

- a) budowa atomu, izotopy, promieniotwórczość naturalna,
- b) masa atomu, masa cząsteczki, masa atomowa, masa cząsteczkowa,
- c) wartościowość, wiązania chemiczne: kowalencyjne, kowalencyjne spolaryzowane, jonowe,
- d) prawo stałości składu, prawo zachowania masy,
- e) mieszaniny, sposoby rozdzielania składników,
- f) typy reakcji chemicznych, reakcje egzoenergetyczne i endoenergetyczne, reakcje utleniania i redukcji,
- g) środowisko naturalne – powietrze, woda, skorupa ziemska,
- h) roztwory właściwe, koloidy, rozpuszczalność, stężenie procentowe roztworu, odczyn, pH roztworu,
- i) właściwości, otrzymywanie, znaczenie najważniejszych tlenków, wodorotlenków, kwasów, soli (prostych, podwójnych i hydratów),
- j) aktywność metali i niemetali, interpretacja szeregu aktywności metali,
- k) reakcje przebiegające w roztworach wodnych (cząsteczkowe, jonowe i jonowe skrócone),
- l) właściwości fizyczne, chemiczne, najważniejsze związki wybranych pierwiastków (sód, potas, magnez, wapń, glin, cynk, żelazo, miedź, argon, wodór, tlen, azot, chlor, węgiel, krzem, fosfor, siarka),
- m) zasoby mineralne Ziemi,
- n) zagrożenie spowodowane niewłaściwym wykorzystaniem różnych związków nieorganicznych,
- o) surowce energetyczne (węgle kopalne, gaz ziemny, ropa naftowa),
- p) odmiany alotropowe węgla,
- q) wzory sumaryczne, strukturalne, półstrukturalne (grupowe) węglowodorów (alkanów, alkenów, alkinów), nazewnictwo węglowodorów (w tym izomerów); szeregi homologiczne alkanów, alkenów i alkinów.
- r) właściwości węglowodorów (w tym reakcje addycji, substytucji i eliminacji),
- s) reakcje polimeryzacji alkenów i ich pochodnych,
- t) wzory, nazwy, otrzymywanie i właściwości alkoholi,**
- u) zastosowanie węglowodorów, alkoholi,**
- v) zagrożenia powodowane niewłaściwym wykorzystaniem węglowodorów i alkoholi.**

2. Najważniejsze umiejętności:

- a) odczytywanie i stosowanie informacji zawartych w układzie okresowym, tabeli rozpuszczalności, innych tabelach, wykresach, schematach,
- b) poprawny zapis wzorów chemicznych, równań reakcji chemicznych,
- c) konstruowanie schematów, rysunków, wykresów,
- d) opisywanie efektów energetycznych przemian,
- e) planowanie typowych eksperymentów chemicznych, opisywanie spostrzeżeń, formułowanie wniosków,

- f) przewidywanie, czy zachodzą reakcje chemiczne pomiędzy wybranymi substancjami chemicznymi,
- g) przewidywanie sposobów identyfikacji pierwiastków (np. O₂, H₂, Cl₂), tlenków (np. SO₂, CO₂), wodorotlenków, kwasów, soli,
- h) wykorzystanie reakcji jonowych do identyfikacji jonów,
- i) planowanie sposobów rozróżnienia substancji chemicznych,
- j) wyjaśnianie zależności między budową cząsteczek, a właściwościami substancji,
- k) przewidywanie, czy dany związek należy do konkretnego szeregu homologicznego,
- l) znajomość sposobów identyfikacji węglowodorów, alkoholi mono- i polihydroksylowych
- m) projektowanie doświadczeń pozwalających rozróżnić podane związki,
- n) wskazywanie różnic we właściwościach roztworów właściwych, koloidów i zawiesin;
- o) przewidywanie właściwości fizycznych związków organicznych na podstawie znajomości liczby atomów węgla,
- p) wykonywanie obliczeń chemicznych związanych z:
 - liczbą cząstek elementarnych w atomie,
 - masą atomu, cząsteczki, masą atomową, cząsteczkową,
 - prawem stałości składu, prawem zachowania masy,
 - składem związków chemicznych i mieszanin,
 - stechiometrią równań reakcji,
 - stężeniem procentowym roztworów, rozpuszczalnością ciał stałych i gazów w wodzie,
 - zamianą jednostek
 - stechiometrią równań reakcji dotyczących węglowodorów *i alkoholi*,
 - *molem i masą molową.*

Uwaga!!! Wymagania zapisane pogrubioną kursywą dotyczą etapu rejonowego.

Etap wojewódzki

Wymagania dotyczące etapu rejonowego, zagadnienia dotyczące pozostałych związków organicznych oraz objętości molowej gazów.

1. Znajomość, rozumienie zagadnień:

- a) moc elektrolitów, stopień dysocjacji, odczyn wodnych roztworów soli (hydroliza soli),
- b) elektronowa interpretacji reakcji utleniania-redukcji, znajomość pojęć: stopień utlenienia, utleniacz, reduktor, utlenianie, redukcja;
- c) wzory, nazwy, właściwości aldehydów, ketonów, kwasów, estrów, amin, cukrów, białek,
- d) rzędowość atomów węgla, rzędowość alkoholi,
- e) izomeria konstytucyjna,
- f) zastosowanie kwasów (w tym mydeł), estrów (w tym tłuszczów), cukrów, białek,
- g) zagrożenia powodowane niewłaściwym wykorzystaniem powyższych rodzajów związków organicznych,
- h) znaczenie tłuszczów, cukrów, białek dla organizmu człowieka, zasady racjonalnego odżywiania się.

2. Najważniejsze umiejętności:

- a) planowanie eksperymentów dotyczących identyfikacji i rozróżnianiu substancji organicznych, opisywanie spostrzeżeń, formułowanie wniosków,
- b) określanie mocy elektrolitu na podstawie wartości stopnia dysocjacji,

- c) przewidywanie i uzasadnianie jonowymi równaniami reakcji odczynu roztworów soli,
- d) bilansowanie równań reakcji utleniania-redukcji (w formie cząsteczkowej i jonowej),
- e) planowanie i opisywanie doświadczeń pozwalających porównać aktywność chemiczną metali i fluorowców,
- f) znajomość sposobów otrzymywania wybranych substancji, np. aldehydów, ketonów, soli kwasów organicznych, estrów,
- g) przewidywanie właściwości chemicznych substancji na podstawie znajomości grupy funkcyjnej obecnej we wzorze związku,
- h) rysowanie wzorów strukturalnych i półstrukturalnych izomerów konstytucyjnych węglowodorów i ich prostych fluorowcopochodnych, aldehydów i ketonów, kwasów karboksylowych i estrów,
- i) wykonywanie obliczeń chemicznych związanych z:
 - stopniem dysocjacji,
 - stechiometrią równań reakcji dotyczących różnych związków organicznych,
 - objętością molową gazów,
 - stężeniem molowym roztworów.

LITERATURA PODSTAWOWA I POMOCNICZA

Podręczniki, zeszyty ćwiczeń, zbiory testów i zadań, książki pomocnicze dopuszczone przez MEN dla uczniów gimnazjów, m. in.:

1. Teresa Kulawik, Maria Litwin, Szarota Styka–Wlazło: „Zbiór dla gimnazjum. Chemia w zadaniach i przykładach”, Warszawa, Nowa Era 2008;
2. M. Koszmider, J. Sygniewicz: „Chemia. Zbiór zadań” Warszawa, WSiP 2002;
3. Gabriela Ciszak, Renata Mikołajczyk: „Zbiór zadań z chemii dla uczniów gimnazjum 1-3”, Warszawa, Nowa Era 2005;
1. Józef Głowacki, Tomasz Szrama: „Zbiór zadań z chemii dla gimnazjum”, Warszawa, WSiP 2003;
2. Maria Koszmider: „Zbiór zadań podstawowych”, Warszawa, Oficyna Edukacyjna Krzysztof Pazdro 1999;
3. Krzysztof Pazdro, Maria Koszmider: „Zadania od łatwych do trudnych”, Warszawa, Oficyna Edukacyjna Krzysztof Pazdro 1999;
4. Jadwiga Sobczak, Krzysztof M. Pazdro, Zofia Dobkowska „Chemia – Słownik szkolny”, Warszawa, WSiP 1993.

**KONKURS POLONISTYCZNY
DLA UCZNIÓW GIMNAZJÓW WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2014/2015**

I CELE KONKURSU

1. Poszerzanie horyzontów wiedzy uczniów gimnazjum w zakresie języka polskiego, literatury i dziedzin pokrewnych, niezbędnych do dojrzałej analizy i interpretacji tekstów kultury.
2. Zwrócenie uwagi na potrzebę refleksji egzystencjalnej, czyli umiejętność zadawania ważnych pytań i sztukę poszukiwania istotnych odpowiedzi. Kształtowanie świadomości istnienia zarówno uniwersalnych wartości kulturowych, jak i zmiennych, typowych dla danej epoki, sposobów postrzegania świata i człowieka.
3. Rozbudzanie pasji i przygody subiektywnej, kreatywnej interpretacji tekstów kultury oraz umiejętności skutecznego, przedmiotowego argumentowania własnych sądów na podstawie uzasadnionych przesłanek.
4. Podnoszenie poziomu świadomości językowej i rozwijanie umiejętności uważnej i kompetentnej lektury oraz sprawnego posługiwania się językiem w wypowiedzi pisemnej.
5. Pogłębianie umiejętności samodzielnego i dojrzałego odbioru różnych tekstów kultury, w tym również tekstów kultury popularnej.
6. Zwrócenie uwagi na praktyczny charakter wiedzy o języku i literaturze.
7. Kształtowanie postawy humanisty, wrażliwego etycznie i estetycznie odbiorcy dzieł kultury, rozumiejącego, że uczestnictwo w kulturze pomaga lepiej rozumieć siebie i otaczający nas świat. Promowanie szerokich zainteresowań humanistycznych i wybitnych uzdolnień młodzieży.

II ZAKRES WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI WYMAGANY NA WSZYSTKICH ETAPACH KONKURSU

Uczestnicy konkursu powinni wykazać się wiedzą i umiejętnościami obejmującymi i poszerzającymi treści podstawy programowej kształcenia ogólnego, w części dotyczącej przedmiotu język polski na III etapie edukacyjnym, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 30 sierpnia 2012 r., poz. 977).

Od ucznia wymaga się znajomości lektur z podstawy programowej oraz tekstów kultury zawartych w wykazie dołączonym do programu wraz z odpowiednimi kontekstami biograficznymi, historycznymi, kulturowymi (w tym także takich, które nie są lekturami konkursowymi lub ich fragmentami) na poziomie dosłownym, metaforycznym i symbolicznym.

Na wszystkich etapach konkursu uczeń powinien wykazać się wiedzą i umiejętnościami z zakresu:

- czytania i odbioru tekstów kultury (odróżniania treści istotnych od drugorzędnych, faktów od opinii, informacji od komentarza, fikcji od prawdy, odkrywania i nazywania sensów dosłownych, przenośnych, symbolicznych, alegorycznych, uniwersalnych, rozpoznawania wypowiedzi o charakterze emocjonalnym i perswazyjnym, odczytywania idei tekstu);
- kultury czytania i kompetencji lekturowej; umiejętności orientowania się w tekstach o różnym stopniu komplikacji, właściwego reagowania na różne funkcje języka, odbioru znaczeń metaforycznych;
- pogłębionej analizy oraz interpretacji tekstów kultury;
- precyzyjnego i rzeczowego formułowania pisemnych odpowiedzi, budowania krótkich, spójnych i logicznych wypowiedzi adekwatnych do poleceń;

- formułowania dojrzałych, uzasadnionych sądów, tworzenia komentarza wynikającego z wnikliwej lektury tekstów kultury;
- uwzględniania w analizie specyfiki tekstów kultury przynależnych do następujących rodzajów sztuki: literatury, filmu, muzyki, sztuk plastycznych (np. plany filmowe, gatunki muzyczne, malarskie);
- podejmowania dyskursu porównawczego, reinterpretowania znanych mitów, symboli w dialogu między tekstami kultury, porównywania funkcjonowania tych samych mitów, motywów w różnych utworach literackich;
- znajdowania w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, piosenkach) nawiązań do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych, wskazywania przykładów mieszania gatunków i wyjaśniania sensu takich działań artystycznych;
- przedstawienia propozycji odczytania konkretnego tekstu kultury i uzasadnienia jej;
- stosowania ze zrozumieniem pojęć dotyczących wartości pozytywnych i ich przeciwieństw oraz określania postaw z nimi związanych, np. piękno-brzydota, tolerancja – nietolerancja;
- formułowania na podstawie podanych tekstów kultury podstawowych, ponadczasowych zagadnień egzystencjalnych, np.: miłość, przyjaźń, śmierć, cierpienie, lęk, nadzieja, wiara, samotność, inność, poczucie wspólnoty, solidarność, sprawiedliwość;
- posługiwania się poprawnym, bogatym językiem dostosowanym do sytuacji komunikacyjnej, w tym poprawnego stosowania związków frazeologicznych;
- rozpoznawania słownictwa ogólnonarodowego i słownictwa o ograniczonym zasięgu (archaizmy, kolokwializmy, neologizmy, gwary);
- rozpoznawania relacji semantycznych i stylistycznych między wyrazami (synonimy, antonimy, eufemizmy);
- wskazywania środków stylistycznych i ich funkcji w tekście (zdrobnień, zgrubień, metafor, anafor, apostrof, oksymoronów, hiperboli, epifor, powtórzeń, pytań retorycznych, rymu, rytmu, onomatopei, różnych typów zdań i równoważników, paralelizmów);
- rozpoznawania intencji wypowiedzi (aprobaty, dezaprobaty, negacji, perswazji, prowokacji, manipulacji);
- posługiwania się ze zrozumieniem pojęciami z dziedziny teorii literatury i wiedzy o kulturze (topos, mit, symbol, parabola, wiersz wolny, biały, sylabiczny, średniówka, przerzutnia, wersyfikacja, styl, stylizacja, antyteza, gatunki i rodzaje literackie, gatunki prasowe, filmowe i muzyczne);
- operowania słownictwem z określonych kręgów tematycznych (na tym etapie rozwijającym i koncentrującym się przede wszystkim wokół tematów: pytań egzystencjalnych, rozwoju psychicznego, moralnego i fizycznego człowieka; społeczeństwa i kultury);
- rozpoznawania stylu potocznego, urzędowego, artystycznego i naukowego, rozpoznawania cech kultury i języka swojego regionu;
- dokonywania różnorodnych działań na cudzym tekście (np. streszczanie, parafrazowanie, sporządzanie notatki);
- tworzenia spójnych wypowiedzi poprawnych pod względem językowo-stylistycznym w formie dłuższej i krótszej, np. dedykacji, streszczenia, notatki prasowej, hasła słownikowego i encyklopedycznego, tekstu reklamowego, opisu sytuacji, dzieła sztuki, przeżyć wewnętrznych, charakterystyki postaci filmowej, literackiej lub rzeczywistej, charakterystyki porównawczej, portretu, recenzji, rozprawki, eseju, listu, artykułu publicystycznego, przemówienia, wywiadu;
- korzystania z zasobów bibliotecznych i innych źródeł naukowej informacji
- dokonywania starannej redakcji tekstu napisanego ręcznie, poprawienia ewentualnych błędów językowych, ortograficznych, interpunkcyjnych.

III. TEMAT PRZEWODNI KONKURSU W ROKU SZKOLNYM 2014/2015:

Motyw przewodni: w labiryncie pytań, czyli o udawaniu Greka

„Czasami trzeba odpowiedzieć – w przychodzących nagle, nieodwracalnych, rozstrzygających chwilach naszego życia: odpowiedzieć na wszystko. Kim jestem? Czego chcę? Przeciw komu, w zgodzie z kim pragnę żyć? Dlaczego? Z jakimi zdolnościami, narzędziami, z jakim przygotowaniem? A nade wszystko: z jakim zamiarem?... Tak, odpowiedzieć na wszystko: gdzie ja jestem? Czy mam jeszcze jakiś zapas ofiarności, bezinteresowności, czy chcę już tylko ochronić, uratować ich resztki? To jest ta chwila w życiu, kiedy trzeba odpowiedzieć. Czekają na twoją odpowiedź. Cisza jest wielka, dramatyczna. Ale w takich chwilach dowiesz się i zrozumiesz, że na te pytania trzeba odpowiedzieć nie słowami lecz życiem”.

/Sándor Márai, *Niebo i ziemia*/

I ETAP (SZKOLNY) Pytania o relacje międzyludzkie

1. Kornel Filipowicz, *Formikarium*, [w:] tegoż, *Między snem a snem*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1980, s. 20-36.
2. Jan Lechoń, *Pytasz, co w moim życiu z wszystkich rzeczy główną...*, [w:] *Poezja polska w szkole średniej od średniowiecza do współczesności. Antologia*, oprac. Rajca A., Polanicki J., KAMA, Warszawa 1999, s. 415 - 416.
3. Cz. Miłosz, *Miłość wiedzy*, [w:] tegoż, *Piesek przydrożny*, Wydawnictwo Znak, Kraków 1997, s. 289-290.
4. Bolesław Prus, *Kamizelka*, [w:] tegoż, *Wybór nowel*, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1968.
5. Jerome David Sallinger, *Buszujący w zbożu*, przeł. M. Skibniewska, Wydawnictwo Iskry, Warszawa 2004.
6. Sofokles, *Antygona*, przeł. K. Morawski, BN II/1, Wrocław 2009.
7. Władysław Tatarkiewicz, *Sokrates*, [w:] tegoż, *Historia filozofii*, tom I, Państwowe Wydawnictwa Naukowe, Warszawa 1970, s. 60-66.
8. Piosenka: Habakuk, *Krzyk* /śł. Jacek Kaczmarski/ (płyta CD: Habakuk, *A ty siej*, EMI Music Poland, 2007) lub Jacek Kaczmarski, *Krzyk* (płyta CD: Jacek Kaczmarski, *Krzyk*, Polskie Nagrania Muza, 1989).
9. OBRAZ: Edward Munch, *Krzyk*, [w:] *Leksykon malarstwa*, red. M. Pawlus, Wydawnictwo IBIS, Poznań 2009.
10. FILM: *Cześć Tereska*, reż. Robert Gliński, 2000, /Filmoteka Szkolna, cz. III, *Obserwacje codzienności*/.

II. EPAT (REJONOWY) Pytania o sprawy ostateczne

1. Kazimiera Hłakowiczówna, *O Boże...*, [w:] *Poezja odzyskana. Antologia poezji polskiej 1939-1989*, oprac. wybór i wstęp Irena Szypowska, WSiP, Warszawa 1992, s. 33-35.
2. Aleksander Kamiński, *Kamienie na szaniec*, Nasza Księgarnia, Warszawa 2014.
3. Jan Kochanowski, *Tren X*, [w:] tegoż, *Treny*, BN I/1, Wrocław 1978.
4. Bolesław Leśmian, *Dusiołek*, [w:] tegoż, *Poezje wybrane*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1983.

5. Czesław Miłosz, *Unde malum*, [w:] tegoż, *to*, Wydawnictwo Znak, Kraków 2000, s. 76.
6. Tadeusz Różewicz, *Teraz, Obietnice poety*, [w:] tegoż, *Matka odchodzi*, Wydawnictwo Dolnośląskie, Wrocław 2000.
7. Henryk Sienkiewicz, *Quo Vadis?*, oprac. T. Żabski, BNI/298, Wrocław 2002.
8. Andrzej Stasiuk, *Babka i duchy*, [w:] tegoż, *Grochów*, Wydawnictwo Czarne, Wołowiec 2012, s. 7-15.
9. Józef Tischner, *Sokrates...*, [w:] tegoż, *Historia filozofii po góralsku*, Wydawnictwo Znak, Kraków 2003, s. 52-67.
10. OBRAZ: Henryk Siemiradzki, *Pochodnie Nerona*, [w:] *Mistrzowie Malarstwa Polskiego*, J. K. Ostrowski, Wydawnictwo Kluszczyński, Kraków 1996, s. 15.
11. PIOSENKA: Katarzyna Nosowska, *Kto?*, (album CD Nosowska, 8, Supersam Music, 2011).
12. FILM: *Życie jest piękne*, reż. Roberto Benigni, 1997, SPI International Polska.

III ETAP (WOJEWÓDZKI) Pytania o sens życia

1. *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu (Księga Przysłów)*, Wydawnictwo Pallottinum, Poznań – Warszawa 1980.
2. Tim Guénard, *Silniejszy od nienawiści*, przeł. Janina i Krzysztof Błońscy, Wydawnictwo Znak, Kraków 2009.
3. Zbigniew Herbert, *Pan Cogito o cnocie*, [w:] tegoż, *89 wierszy*, wydawnictwo A5, Kraków 1998.
4. Leszek Kołakowski, *O zawiści*, [w:] tegoż, *Mini-wykłady o maxi-sprawach*, Wydawnictwo Znak, Kraków 2009, s. 253-259.
5. Czesław Miłosz, *O! Edward Hopper...*, [w:] tegoż, *to*, Wydawnictwo Znak, Kraków 2000, s. 31.
6. Antoine de Saint-Exupéry, *Mały Księżę*, przeł. J. Szwykowski, Warszawskie Wydawnictwo Literackie MUZA SA, Warszawa 2010.
6. Józef Tischner, *Co znaczy myśleć*, [w:] tegoż, *Wędrowki w krainę filozofów*, Wydawnictwo Znak, Kraków 2008.
7. Melchior Wańkiewicz, *Ziele na kraterze*, Wydawnictwo Literatura, Łódź 1997.
8. OBRAZ: Edward Hopper, *Pokój hotelowy*, [w:] John Thomson, *Jak czytać malarstwo współczesne*, przeł. J. Holzman, Wydawnictwo Universitas, Kraków 2006.
9. PIOSENKA: Grzegorz Turnau, *Atlantyda* (sł. W. Szymborska), (album CD, Grzegorz Turnau, *to tu to tam*, Pomaton EMI, 1995).
10. FILM: *Zmruż oczy*, reż. A. Jakimoski, 2003, /Filmoteka szkolna, cz. 26, Kim jestem?/.

IV. LITERATURA POMOCNICZA DLA UCZNIĄ

1. Marek Bernacki, Marta Pawlus, *Słownik gatunków literackich*, Wydawnictwo Park Edukacja, Bielsko-Biała 2005.
2. Stanisław Bortnowski, *Warsztaty dziennikarskie*, Wydawnictwo Stentor, Warszawa 2007.
3. Katarzyna Kłosińska, *Co w mowie piszczy?*, Wydawnictwo Publicat, Poznań 2013.
4. Władysław Kopaliński, *Słownik mitów i tradycji kultury*, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1985.
5. John Thomson, *Jak czytać malarstwo współczesne*, przeł. J. Holzman, Wydawnictwo Universitas, Kraków 2006.

**KONKURS JĘZYKA ANGIELSKIEGO
DLA UCZNIÓW GIMNAZJÓW WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2014/2015**

I.CELE KONKURSU

- rozbudzanie wśród uczniów zainteresowań językiem angielskim,
- motywowanie uczniów do samodzielnego poszerzania wiedzy i zdobywania nowych umiejętności,
- podniesienie poziomu umiejętności językowych (słuchania, mówienia, pisanie i czytania),
- poszerzenie wiedzy o kulturze, geografii, historii, literaturze i życiu codziennym w Wielkiej Brytanii i krajach anglojęzycznych,
- inspirowanie nauczycieli do podejmowania różnorodnych działań w zakresie pracy z uczniem zdolnym.

**ZAKRES WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI
WYMAGANY NA KONKURS Z JĘZYKA ANGIELSKIEGO
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ GIMNAZJALNYCH**

- Konkurs sprawdza opanowanie wiadomości i umiejętności zawarte w podstawie programowej i standardach wymagań egzaminacyjnych z języka angielskiego dla gimnazjum.
- Etap wojewódzki obejmuje dodatkowo znajomość elementów wiedzy dotyczących Wielkiej Brytanii i Stanów Zjednoczonych.

I. Zakres wiedzy

Od uczestników konkursu języka angielskiego wymagamy wiedzy, rozumienia i posługiwania się odpowiednim zasobem środków językowych w zakresie następujących tematów:

ETAPI

- Człowiek – np. dane personalne, wygląd zewnętrzny, cechy charakteru, uczucia i emocje, zainteresowania,
- Dom – np. jego położenie, pomieszczenia i ich wyposażenie,
- Życie rodzinne i towarzyskie – np. członkowie rodziny, koledzy, przyjaciele, znajomi, czynności życia codziennego, formy spędzania czasu wolnego, święta i uroczystości,
- Szkoła – np. przedmioty nauczania, życie szkoły,
- Praca – np. popularne zawody i czynności z nimi związane, miejsce pracy,
- Żywnienie – np. artykuły spożywcze, posiłki i ich przygotowanie, lokale gastronomiczne,
- Zakupy i usługi – np. rodzaje sklepów, towary, sprzedawanie, kupowanie, reklama, korzystanie z usług, reklamacja,
- Podróżowanie i turystyka – np. wycieczki, zwiedzanie, środki transportu, informacja turystyczna, orientacja w terenie,
- Sport – np. dyscypliny sportu, obiekty i sprzęt sportowy, imprezy sportowe,
- Zdrowie – np. higieniczny tryb życia, samopoczucie, dolegliwości, choroby i ich leczenie,
- Nauka i technika – np. wynalazki, podstawowe urządzenia techniczne i korzystanie z nich,
- Świat przyrody – np. pogoda, rośliny, zwierzęta, krajobraz, ochrona środowiska naturalnego,

Umiejętności

Uczestnicy konkursu wykazują się opanowaniem następujących umiejętności językowych:

1. w zakresie sprawności rozumienia ze słuchu:

- rozumienie ogólnego sensu oraz głównych punktów dialogów i wypowiedzi rodzimych użytkowników języka,
- rozumienie sensu prostych wypowiedzi w różnych warunkach odbioru (na przykład: rozmowa przez telefon, komunikat na dworcu),
- rozumienie sensu wypowiedzi zawierającej niezrozumiałe elementy, których znaczenia uczeń może domyślić się z kontekstu.

2. w zakresie sprawności czytania:

- rozumienie dłuższego lub krótszego tekstu narracyjnego,
 - rozumienie ogólnego sensu tekstu, który zawiera fragmenty niezrozumiałe,
 - rozumienie ogólnego sensu tekstu przy pobieżnym czytaniu,
 - wyszukiwanie żądanej informacji lub szczegółu z tekstu.

3. w zakresie sprawności pisania:

- formułowanie zróżnicowanej pod względem morfosyntaktycznym i leksykalnym wypowiedzi pisemnej,
 - formułowanie i zapisanie własnego oraz otrzymanego komunikatu,
 - napisanie krótkiego listu,
 - sporządzenie prostej i spójnej notatki z czyjejs wypowiedzi,
 - prawidłowe stosowanie zasad ortografii i podstaw interpunkcji.

4. w zakresie innych umiejętności:

- klasyfikowanie faktów i informacji, selekcjonowanie informacji,
 - reagowanie językowe w określonych kontekstach sytuacyjnych w celu uzyskania, udzielenia, przekazania lub odmowy udzielania informacji, rozpoczęcia, podtrzymania i zakończenia rozmowy.

Uczestnik konkursu poprawnie stosuje następujące zagadnienia gramatyczne:

Present continuous

Present simple

Past simple

Past continuous

Present perfect

Present perfect continuous

Past perfect

Future simple

Future continuous

I will and I'm going to

There is/ there are

Have got and have

The causative (have something done)

Used to

Be/get used to something

Had better

It's time

Prefer and would rather

Modals:

- Can, could and (be) able to

- Could (do)
- Must and can't
- May and might
- Have to and must
- Must, mustn't and needn't
- Should
- Would
- Can/Could/Would you...? (Requests, offers, permission and invitations)

Wish

Adverbial clauses of time (after, as soon as, before, till, until, unless, when,...)

Type 1 conditionals; Type 2 conditionals; Type 3 conditionals

The passive

Reported speech:

- Indirect statements
- Indirect questions
- Uses of the *to*-infinitive in indirect speech

Indirect questions

Question tags

Auxiliary verbs:

- Have, do, can
- I think so/ I hope so
- So and neither

Verb + -ing (enjoy doing / stop doing etc.)

Verb + to ... (decide to ... / forget to ... etc.)

Adjectives ending in -ing and -ed

Adjectives (word order)

Adjectives (comparatives and superlatives)

Countable and uncountable nouns

Articles: a/an and the

The genitive -'s (your sister's name)

Prepositions (e.g. in, at, on, by, into, to, ...)

Pronouns and determiners (myself, ...of mine, some, any, nothing/nobody, no/none/any, much, many, a lot, (a)little, (a)few, plenty, all, most/most of, none of, both/both of, neither/neither of, either/either of, all/every/whole, each and every)

Relative clauses (clauses with and without **who/which/that**)

So and such

Enough and too

Although/ even though

However/ although

In spite of/ despite

Like and as

During and while

If, unless

ETAP II

Wiedza z etapu I + rozumienie i posługiwanie się odpowiednim zasobem środków językowych w zakresie następujących tematów:

1. Kultura – np. dziedziny kultury, twórcy i ich dzieła, uczestniczenie w kulturze,
2. Środki masowego przekazu,

Umiejętności:

klasyfikowanie faktów i informacji, selekcjonowanie informacji

5. w zakresie sprawności rozumienia ze słuchu:

1. rozumienie ze słuchu tekstów o różnorodnej formie i długości (np. rozmowy, dyskusje, wywiady, wykłady, komunikaty, instrukcje, wiadomości, audycje radiowe i telewizyjne) w różnych warunkach odbioru
2. oddzielanie faktów od opinii.

6. w zakresie sprawności pisania:

1. tworzenie dłuższych wypowiedzi pisemnych (np. list formalny, rozprawka, opis, opowiadanie, sprawozdanie, recenzja), bogatych i spójnych pod względem treści
2. wyjaśnianie sposobu obsługi bardziej skomplikowanych urządzeń oraz procedur postępowania (np. załatwianie spraw w instytucjach);
3. przedstawianie w logicznym porządku argumentów za i przeciw danej tezie lub rozwiązaniu.

ETAP III

Wiedza z etapu I+II + elementy wiedzy o świecie i krajach danego obszaru językowego.

Literatura

- Podręczniki i repetytoria do nauczania języka angielskiego dla szkół gimnazjalnych, dopuszczone do użytku przez MEN.
 - Publikacje z zakresu nauczania języka angielskiego i kultury krajów anglojęzycznych realizujące standardy wymagań egzaminacyjnych oraz podstawę programową nauczania języka angielskiego w gimnazjach.
 - Alexander Louis G. *Longman English grammar*, London, Longman.
 - Beddall Fiona, *A History of Britain*, London, Pearson Education Limited Penguin Readers.
 - Crowther Jonathan, *Oxford Guide to British and American Culture*, Oxford University Press (etap wojewódzki).
 - Fiedler Echard, *America in Close-up*, London, Longman Pearson Education (etap wojewódzki).
 - McDowall David, *An Illustrated History of Britain*, London, Longman Pearson Education (etap wojewódzki).
 - Murphy Raymond, *English grammar in use*, Cambridge University Press.
 - O'Callaghan Bryn, *An Illustrated History of the USA*, London, Longman Pearson Education (etap wojewódzki).
 - O'Driscoll James, *Britain*, Oxford University Press (etap wojewódzki).
 - Shipton Vicky, London, Pearson Education Limited Penguin Readers.
 - Thomson A.J., Martinet A.V., *A practical English grammar*, Oxford University Press
 - K. O. Morgan, *The Oxford Illustrated History of Britain*, Oxford University Press
14. Bromhead, Peter
Life in Modern Britain / Peter Bromhead. - Wyd.7. - Harlow : Longman, 1997. – 198 s. : il. ; 22 cm. - ISBN 0-582-03642-9
 15. Musman, Richard
Britain Today / Richard Musman, Darcy Adrian Wallace. - Harlow : Longman, 1996. – 156 s. : il. ; 20cm. - ISBN 0-582-74930-1
 16. Rabley, Stephen
Customs and Traditions in Britain / Stephen Rabley. - Harlow : Longman, 1996. – 47 s. : il. ; 18 cm. - (Longman Structural Readers: Background ; 2)). - ISBN 0-582-74908-5
 17. Room, Adrian
An A to Z of British Life : dictionary of Britain / Adrian Room. - Oxford : OUP, 1994. - 476s : il. ; 20cm. - Index. Maps. - ISBN 0-19-431144-9
 18. Campbell, Neil
American cultural studies : an introduction to American culture / Neil Campbell and Alasdair Kean. - London ; New York : Routledge, 2001. - VIII,[2], 312 s. ; 24 cm. - Includes bibliographical references and index. - ISBN 0-415-12798-X
 19. Tiersky, Ethel

The U.S.A. : customs and institutions / Ethel Tiersky, Martin Tiersky. - 4th ed.. - New York :
Prentice Hall Regents, 2001. - X, 289 s. : il., wyk. ; 26 cm. - ISBN 0-13-026360-5

20. Tomscha, Terry

American Customs and Traditions / Terry Tomscha. - Harlow : Longman, 1991. – 31 s. : il. ; 20
cm. - ISBN 0-582-03641-0

**KONKURS MATEMATYCZNY
DLA UCZNIÓW GIMNAZJÓW WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2014/2015**

Wymagania konkursowe będą obejmowały i poszerzały treści matematyczne zawarte w „Podstawie Programowej Kształcenia Ogólnego dla Gimnazjum”.

Tematyka zadań dotyczyć będzie zagadnień:

Etap I

- działań na liczbach wymiernych i niewymiernych,
- obliczeń procentowych,
- potęg o wykładnikach całkowitych,
- własności pierwiastków,
- wyrażeń algebraicznych,
- stosowania wzorów skróconego mnożenia,
- równań i nierówności liniowych z jedną niewiadomą,
- układów równań liniowych z dwiema niewiadomymi,
- wielkości wprost proporcjonalnych i odwrotnie proporcjonalnych,
- własności wielokątów,
- pól i obwodów wielokątów,
- pól i obwodów kół,
- symetrii osiowej i środkowej,
- twierdzenia Pitagorasa,
- średniej arytmetycznej i geometrycznej,
- kąta środkowego i kąta wpisanego,
- wykorzystanie pojęć matematycznych do rozwiązywania zadań osadzonych w kontekście praktycznym,
- rozwiązywania zadań logicznych, zagadek i łamigłówek matematycznych,
- odkrywania i dowodzenia twierdzeń arytmetycznych, algebraicznych i geometrycznych.

Etap II

Zagadnienia wymienione w etapie I oraz

- pojęcie wartości bezwzględnej i jej własności,
- własności funkcji liniowej,
- okręgu wpisanego w wielokąt i opisanego na wielokącie,
- twierdzenia Talesa,
- podobieństwa i przystawania figur,
- graniastosłupów i ostrosłupów,
- pól powierzchni i objętości wielościanów,

Etap III

Zagadnienia wymienione w etapie I, etapie II oraz dotyczące

- kąta dwuściennego,
- brył obrotowych,
- pól powierzchni i objętości brył obrotowych,
- prostych doświadczeń losowych zgodnych z podstawą programową dla gimnazjum.

FORMA ZADAŃ

Arkusze konkursowe mogą zawierać zadania typu:

- zamknięte z jedną odpowiedzią poprawną,
- zamknięte typu: PRAWDA- FAŁSZ,
- otwarte wymagające przedstawienia toku rozumowania.

UWAGI

- Uczniowie nie mogą korzystać z kalkulatorów.
- Rysunki w zadaniach geometrycznych mają być czytelne i nie mogą stanowić jedyne uzasadnienia toku rozumowania w zadaniach otwartych.

LITERATURA

- Podręczniki szkolne i zbiory zadań.
- Archiwalne arkusze konkursowe oraz inne ogólnie dostępne materiały pomocnicze.
- Materiały zawarte na stronach internetowych wydawnictw, stowarzyszeń, towarzystw naukowych zajmujących się popularyzacją matematyki.
- Polecana literatura konkursowa:
 - Z. Bobiński, P. Nodzyński, M. Uscki, *Koło matematyczne w gimnazjum*, Wydawnictwo Aksjomat, Toruń 2010;
 - Bobiński Z., Jarek P., Nodzyński P., Świątek A., Uscki M., *Matematyka z wesołym Kangurem*, Wydawnictwo Aksjomat, Toruń 2004;
 - Bednarek W., *Konkurs matematyczny w gimnazjum. Przygotuj się sam!*, Wydawnictwo NOWIK. Opole 2007;
 - Bednarek W., *Olimpiady matematyczne w gimnazjum i liceum. Przygotuj się sam!*, Wydawnictwo NOWIK. Opole 2012;
 - Jędrzejewicz P., *Bukiety matematyczne dla gimnazjum*, Wydawnictwo GWO, Gdańsk 2008;
 - Janowicz J., *Zbiór zadań konkursowych*, Wydawnictwo GWO, Gdańsk 2005;
 - Łodzińska E., *Zbiór zadań konkursowych z matematyki dla gimnazjum*, Wydawnictwo NOWIK, Opole 2005;
 - Pawłowski H., Tomalczyk W., *Zadania z matematyki dla olimpijczyków*, Oficyna wydawnicza Tutor, Toruń 2010;
 - Narojczyk Z., Sterczewska J., *Konkursy matematyczne dla gimnazjum*, Wydawnictwo Aksjomat, Toruń 2007;
 - Pawłowski H., *Olimpiady i konkursy matematyczne*, Oficyna wydawnicza Tutor, Toruń 2006;
 - Guzicki W., *Rozszerzony program matematyki w gimnazjum*, Wydawca: Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa 2013 (wersja elektroniczna dostępna na stronie www.ore.edu.pl);
 - Elsner T., *Konkursy matematyczne dla gimnazjalistów*, Wydawnictwo Łowcy Talentów Jersz, Wrocław 2004.

**KONKURS JEZYKA UKRAIŃSKIEGO
DLA UCZNIÓW GIMNAZJÓW WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2014/2015**

„КИЇВ КАЗКОВИЙ НЕ В СИЛІ ЗАБУТЬ!”
<В. СИМОНЕНКО>

„POZNAJMY KIJÓW”

I. CELE KONKURSU

Konkurs ma na celu:

- Doskonalenie umiejętności językowych uczniów
- Pogłębienie i poszerzenie zainteresowań językowych uczniów
- Popularyzacja języka ukraińskiego wśród uczniów gimnazjów
- Motywowanie do uczenia się języka ukraińskiego
- Poszerzenie wiedzy o Ukrainie – geografii, kulturze, życiu społecznym i politycznym, jej miejscu w Europie i na świecie
- Mobilizowanie młodzieży do samodzielnej i systematycznej pracy
- Rozwijanie u uczniów umiejętności wykorzystywania posiadanych wiadomości
- Kształtowanie postawy tolerancji wobec innych narodów, ich kultury i języka
- Otwartość wobec zjawisk interkulturowych
- Docenienie pracy uczniów i nauczycieli
- Tworzenie sytuacji wzbudzających współzawodnictwo uczniów
- Sprawdzenie wiadomości i umiejętności uczniów określonych w nowej podstawie programowej z języka mniejszości narodowej ukraińskiej dla gimnazjum.

II. ZAKRES WYMAGANEJ WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI

A. Wymagania konkursowe obejmują:

- **Zakresy leksykalne** (kręgi tematyczne) wskazujące słownictwo niezbędne do wyrażania intencji komunikacyjnych,
- **Zagadnienia gramatyczne** (struktury morfologiczne i syntaktyczne, zasady wymowy i ortografii) ułatwiających efektywną komunikację,
- **Zakresy literackie** (wybór twórców, utworów i problematyki) – ważne z punktu widzenia poczucia przynależności narodowej, jak również osobistego rozwoju młodego człowieka,
- **Zagadnienia kulturowe,**
- **Zagadnienia z historii** Ukrainy,
- **Zagadnienia z geografii** Ukrainy.

Zakresy leksykalne

Etap szkolny

1. Kraje, nazwy mieszkańców.
2. Muzeum. Zwiedzanie

Etap rejonowy

1. Miasto, słownictwo ogólne.
2. Komunikacja miejska.

Etap wojewódzki

1. Architektura miejska.
2. Turystyka.

Zagadnienia gramatyczne

1. Głoski i litery. Alfabet. Głoski dźwięczne i bezdźwięczne, twarde i miękkie. Sylaby, przenoszenie słów.
2. Rzeczownik, odmiana rzeczowników poszczególnych deklinacji, grupy: twarda, miękka i mieszana (końcówki), rzeczowniki nieodmienne, występujące tylko w l. poj. lub l. mn., zbiorowe, nie z rzeczownikiem.
3. Przymiotnik, odmiana przymiotników twardej i miękkiej grupy, stopniowanie przymiotników, tworzenie przymiotników odrzeczownikowych i oznaczających przynależność, nie z przymiotnikiem.
4. Czasownik. I i II koniugacja, czas teraźniejszy, czas przeszły, przyszły czasowników, tryb rozkazujący, przypuszczający, aspekt czasownika.
5. Zaimek, zasady pisowni. Zaimki w tekście – rozpoznanie.
6. Ortografia. Wymiana samogłosek i spółgłosek. Używanie apostrofu. Używanie znaku miękkiego. Zasady używania dużej litery.
7. Pisownia, wymiana y-в, і-й.
8. Budowa słowa, rozbiór słowa, pisownia słów złożonych i skrótowców.
9. Słowa jednoznaczne i wieloznaczne, dialektyzmy i archaizmy, neologizmy, antonimy, synonimy, homonimy.
10. Liczebniki główne i porządkowe, proste i złożone. Odmiana. Data i godzina.
11. Przysłówek. Rodzaje. Przysłówki złożone. Zasady pisowni: razem, osobno, przez kreseczkę. Stopniowanie przysłówków.
12. Imiesłowy. Zamiana form czasownika na imiesłowy.
13. Interpunkcja zdań prostych i złożonych.

Zakresy literackie

Na wszystkich etapach

1. „Szestydesiatnyky”. Wasyl Symonenko – wiersze „*Прирученим патріотам*”, „*Русь*”, „*Де зараз ви, кати мого народу?*”, „*Мій Київ*”;
Mykola Winhranowycz „*Київ*”;
Wasyl Stus – wiersze „*Як добре те, що смерті не боюсь я...*”, „*Ярій душе. Ярій, а не ридай*”, „*Сто років, як сконала Січ*”, „*Не можу я без посмішки Івана*”.
2. Oleksandr Oleś – wiersze „*Початки Києва*”, „*Печенізька облога Києва*”, „*Красне сонце*”.
3. Mykola Zerow „*Київ з лівого берега*”.
4. Iwan Franko - poemat „*Лісова Ідилія*”.
5. Natalena Korolewa – Легенди Старокиївські – „*Михайлик*”.
6. Iwan Neczuj-Lewyckuj „*Апокаліпсична картина в Києві*”.

Etap szkolny

1. Lina Kostenko - історичний роман у віршах „*Маруся Чурай*” – fragment „*Сповідь*”,
2. Lina Kostenko – драматична поема „*Дума про братів неазовських*”.

Etap rejonowy

1. Kateryna Motrycz – nowela „*За тайною неба*”,
2. Hryhorij Tjutjunyk – nowela „*Три зозулі з поклоном*”.

Etap wojewódzki

Wasył Szklar – роман „*Залишенець Чорний Ворон*”.

Zagadnienia kulturowe:

1. Najśłynniejsze obiekty i zabytki Kijowa z uwzględnieniem: *Софійського собору, Києво-Печерської Лаври, музею мініатюри, Андрійівського узвозу, Будинку з химерами.*
2. Strój narodowy i wyszywka Centralnej Ukrainy.
3. Scytyjski złoty pektorał.
4. Lina Kostenko – życie i twórczość.
5. Słynni Ukraińcy związani z Kijowem: Богдан Ступка, Казимир Малевич.

Zagadnienia z historii Ukrainy:

1. Ruś Kijowska. Włodzimierz Wielki i Jarosław Mądry, Włodzimierz Monomach – najwybitniejsi władcy Rusi Kijowskiej.
2. Państwo kozackie.
3. Najnowsza historia Ukrainy.

Zagadnienia z geografii Ukrainy:

1. Kijów stolica Ukrainy – informacje geograficzne (położenie, obszar, ludność, podział administracyjny).
2. Regiony Ukrainy geograficzne i historyczne.

B. Wymagania konkursowe obejmują umiejętności:

W zakresie sprawności językowych:

1. Tworzenie i przetwarzanie wypowiedzi z wykorzystaniem ww. kręgów tematycznych,
2. Praktyczne stosowanie języka (reakcje językowe w typowych sytuacjach komunikacyjnych, dialogi sytuacyjne),
3. Tłumaczenie z języka polskiego na język ukraiński (kręgi tematyczne).

W zakresie sprawności czytania:

1. Rozumienie dłuższego lub krótszego tekstu literackiego,
2. Wyszukiwanie żądanej informacji lub szczegółu z tekstu,
4. Przetwarzanie faktów i informacji w różnych formach,
5. Rozumienie związków frazeologicznych.

W zakresie sprawności pisania:

1. Posługiwanie się odpowiednim zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych, stylistycznych), umożliwiającym rozumienie, tworzenie wypowiedzi.
2. Sprawne posługiwanie się funkcjonalną wiedzą o języku w typowych ćwiczeniach gramatycznych i redakcyjnych ze szczególnym uwzględnieniem fleksji, składni i słowotwórstwa, fonetyki oraz norm ortograficznych i interpunkcyjnych.
3. Przedstawianie w logicznym porządku argumentów za i przeciw danej tezie lub rozwiązaniu.
4. Tworzenie wypowiedzi pisemnych bogatych i spójnych pod względem treści takich jak: rozprawka, opis (sytuacji, przeżyć, miejsca, postaci, dzieła sztuki itp.), rozbudowane

kompozycyjnie opowiadanie, charakterystyka, sprawozdanie, recenzja, instrukcja, kodeks, dedykacja, gratulacje, podziękowanie, plan, wywiad, ogłoszenie, zaproszenie, reklama, podanie, list (prywatny i oficjalny), pocztówka z pozdrowieniami, informacja prasowa, dziennik, mowa/przemówienie, pamiętnik, artykuł, esej, e-mail,

Samodzielna analiza i interpretacja utworu literackiego, analiza i interpretacja porównawcza tekstów z literatury konkursowej.

**KONKURS JĘZYKA FRANCUSKIEGO
DLA UCZNIÓW GIMNAZJÓW WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2014/2015**

Zagadnienia leksykalne:

- **Człowiek** – przedstawianie się, wygląd zewnętrzny, ubranie, cechy charakteru;
- **Dom** –miejsce zamieszkania (adres, opis domu, mieszkania, wyposażenie), okolica;
- **Szkoła** – plan lekcji, przedmioty nauczane, droga do szkoły, nauczyciele, relacjonowanie różnych wydarzeń szkolnych;
- **Praca** – popularne zawody i związane z nimi czynności, miejsce pracy;
- **Rodzina i przyjaciele** - członkowie rodziny, czym się zajmują, przyjaciele, koledzy najbliższe otoczenie, obowiązki i prawa w rodzinie, wyrażanie sympatii i antypatii;
- **Święta i uroczystości** – daty, tradycje z nimi związane;
- **Czynności dnia codziennego** – czas wolny, zainteresowania i upodobania; aktywne i pasywne spędzanie czasu wolnego, planowanie zajęć w wolnym czasie (np. plany na week-end, ferie, wakacje...)
- **Pogoda** – pory roku i pogoda; formy spędzania czasu w zależności od warunków atmosferycznych;
- **Zakupy** - rodzaje sklepów, towary w nich sprzedawane i kupowane; zasięgnięcie informacji w sklepie (np. odzieżowym obuwniczym, itp.);
- **Żywnienie** – produkty spożywcze i posiłki; co lubimy, czego nie; przygotowanie prostego dania; lokale gastronomiczne
- **Podróże** – planowanie wyjazdów; środki transportu, informacja turystyczna (co można zwiedzić i gdzie?); lokalizowanie miejsc i ich opis; relacja ze zwiedzania;
- **Kultura** - udział w różnych formach życia kulturalnego
- **Sport** – dyscypliny sportowe, zdrowy tryb życia; utrzymanie formy;
- **Zdrowie** – samopoczucie, części ciała ludzkiego, podstawowe choroby i dolegliwości,
- **Technika** – podstawowe wynalazki techniki i ich rola (np. telewizja, telefon, internet, odkurzacz, itp...)
- **Wiadomości o obszarze nauczanego języka** – atrakcje turystyczne, znane marki, postacie, instytucje państwowe, ważne wydarzenia historyczne.

Proponowane źródła internetowe do zagadnienia „Wiadomości o obszarze nauczanego języka”:

1. <http://www.diplomatie.gouv.fr/fr/la-france/institutions-vie-politique/institutions-et-vie-politique/article/les-institutions-francaises>

2. <http://www.notrebellefrance.com/sitestouristiques>

Zagadnienia składniowo-gramatyczne:

- **Zdania** pojedyncze (oznajmujące, pytające, przeczące, rozkazujące – rozróżnianie i umiejętność skonstruowania danego typu zdania)
- **Zdania współrzędnie złożone** (wprowadzone spójnikami: mais, ou, et, donc, car)
- **Zdania podrzędnie złożone** (względne z zaimkiem prostym: qui, que dont, où; dopełnieniowe, orzecznikowe: miejsca, czasu, sposobu, przyczyny, celu)
- **Konstrukcje bezokolicznikowe** z czasownikami modalnymi: vouloir, pouvoir, devoir, savoir
- **Wyrażenie prezentujące** c'est / ce sont...
- **Konstrukcje** „il faut + bezokolicznik”
- **Wyrażenie czasownikowe** il y a / il n'y a pas
- **Partykuły**: oui, non, si
- **Czasowniki** posiłkowe: être i avoir oraz aller
- **Odmiana czasowników (w tym czasowników zwrotnych) w czasie**: présent, futur proche, futur simple, passé composé, imparfait, subjonctif
- **Tryb rozkazujący**
- **Tryb przypuszczający** czasowników modalnych vouloir, pouvoir i devoir
- **Rzeczownik** z rodzajnikiem nieokreślonym, określonym, w liczbie pojedynczej i mnogiej
- **Stopniowanie przymiotnika** regularne i nieregularne
- **Przymiotnik** i jego miejsce w zdaniu
- **Zaimek przymiotny dzierżawczy** (adjectif possessif)
- **Zaimek przymiotny wskazujący** (adjectif démonstratif)
- **Zaimek osobowy** mocny i słaby
- **Zaimek pytający**
- **Zaimek względny prosty**

- **Zaimek dopełnieniowy** (CDD, CDI)
- **Zaimki en** (manger, boire, acheter, vouloir, itp...) oraz y (z czasownikiem aller)
- **Przymyki**
- **Przysłówek**: regularne i nieregularne stopniowanie przysłówek
- **Przysłówki czasu i miejsca**
- **Liczebniki** główne i porządkowe

Kompetencje Językowe:

Kompetencje językowe na poziomie A2 według Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego

**KONKURS GEOGRAFICZNY
DLA UCZNIÓW GIMNAZJÓW WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2014/2015**

Uczestnicy konkursu powinni się wykazać wiadomościami i umiejętnościami zawartymi w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla gimnazjum z geografii.

W czasie trwania konkursu uczestnicy winni być wyposażeni w przybory kreślarskie (linijka, kątomierz, cyrkiel), kolorowe kredki lub długopisy oraz kalkulator.

I etap

Ziemia we Wszechświecie

Geografia fizyczna kontynentów i oceanów

Wiadomości:

- Ziemia we Wszechświecie,
- ruchy Ziemi i ich następstwa,
- orientacja na Ziemi,
- mapa fizyczna kontynentów i oceanów,
- dzieje geologiczne Ziemi,
- budowa wnętrza Ziemi,
- minerały i skały budujące skorupę ziemską,
- tektonika płyt litosfery,
- wielkie formy ukształtowania powierzchni Ziemi,
- procesy endogeniczne i egzogeniczne,
- sfery powłoki ziemskiej: litosfera, atmosfera, hydrosfera, biosfera, pedosfera, antroposfera,
- bogactwa naturalne i ich geneza,
- środowiska geograficznego kontynentów i oceanów,
- powiązania oraz wzajemne zależności w systemie człowiek - przyroda - gospodarka,
- przykłady degradacji i ochrony środowiska przyrodniczego na świecie,
- ekstremalne zjawiska przyrodnicze – klęski żywiołowe.

Umiejętności:

- wyznaczanie kierunków głównych i pośrednich,
- czytanie mapy poziomicowej,
- wykreślanie profilu hipsometrycznego,
- wyznaczanie linii grzbietowych i ciekowych,
- określanie wysokości względnych i bezwzględnych,
- obliczanie nachylenia terenu oraz spadku rzeki,
- wyznaczanie działów wodnych,
- wyznaczanie izolinii,
- konstruowanie i interpretacja krzywej hipsograficznej,
- przeliczanie wymiarów liniowych z zastosowaniem skali,

- obliczanie wysokości górowania gwiazd nad horyzontem w dniach przesilen i równonocy,
- określanie miejsca wschodu i zachodu Słońca w różnych porach roku na Ziemi,
- obliczanie rozciągłości południkowej i równoleżnikowej w stopniach i kilometrach,
- czytanie planu,
- identyfikowanie i lokalizowanie obiektów na mapach ogólnogeograficznych oraz tematycznych kontynentów i świata,
- ustalanie współrzędnych geograficznych w oparciu o wysokość górowania gwiazdy i czas miejscowy,
- obliczanie czasu strefowego i miejscowego (słonecznego),
- obliczanie temperatury powietrza i ciśnienia atmosferycznego na różnych wysokościach,
- czytanie i analizowanie map klimatycznych,
- sporządzanie i interpretacja klimatogramów,
- wyznaczanie kierunku wiatrów,
- interpretacja profili geologicznych,
- sporządzanie wykresów i diagramów,
- przedstawianie przy pomocy rysunków procesów i zjawisk zachodzących w przyrodzie,
- wykazywanie się znajomością podziału dziejów Ziemi na ery i okresy oraz przedstawianie ważniejszych zmian w środowisku geograficznym w przeszłości geologicznej Ziemi,
- analizowanie i opisywanie rysunków przedstawiających procesy endogeniczne,
- charakteryzowanie warstw budujących wnętrze Ziemi,
- klasyfikowanie skał ze względu na ich genezę,
- wskazywanie czasu (ery i okresu) i warunków powstania ważniejszych surowców mineralnych,
- opisywanie procesów tektonicznych zachodzących w strefie ryftu i subdukcji,
- wskazywanie na mapie stref wulkanicznych i sejsmicznych na świecie, oraz wyjaśnianie przyczyn ich występowania,
- wskazywanie na mapie fizycznej świata płyt litosfery, grzbietów śródoceanicznych, stref subdukcji i ryftów,
- analizowanie i opisywanie rysunków przedstawiających procesy egzogeniczne,
- rozpoznawanie na rysunkach i zdjęciach form powstałych w wyniku rzeźbotwórczej działalności czynników zewnętrznych,
- wskazywanie na mapie przykładów obszarów występowania zjawisk egzogenicznych i form powstałych w wyniku procesów zewnętrznych,
- charakteryzowanie podstawowych form ukształtowania powierzchni Ziemi,
- przedstawianie zjawisk i procesów zachodzących w atmosferze,
- opisywanie czynników geograficznych wpływających na zróżnicowanie klimatyczne kuli ziemskiej oraz charakteryzowanie tego zróżnicowania,

- opisywanie obiegu wody w przyrodzie, przedstawianie zróżnicowania oceanów i mórz na Ziemi,
- charakteryzowanie cech sieci wodnej na lądach,
- wykazywanie się znajomością cech i warunków powstawania oraz rozmieszczenia lodowców,
- opisywanie zróżnicowania gleb i roślinności na Ziemi,
- przedstawianie przyczyn, skutków oraz obszarów występowania klęsk żywiołowych na świecie,
- opisywanie zmian w środowisku geograficznym wywołanych katastrofami ekologicznymi,
- wykazywanie współzależności pomiędzy elementami środowiska naturalnego,
- posługiwanie się terminologią geograficzną,

II etap

Geografia społeczno – ekonomiczna świata

Obowiązują wiadomości i umiejętności etapu I oraz ponadto:

Wiadomości:

- podział polityczny świata,
- ludność i osadnictwo na świecie,
- przyczyny i skutki nierównomiernego rozmieszczenia ludności na Ziemi,
- problemy demograficzne społeczeństw,
- współczesne migracje ludności,
- procesy przekształcania sieci osadniczej,
- przemysł, rolnictwo i usługi na świecie,
- typy gospodarowania w środowisku geograficznym i ich następstwa,
- dysproporcje rozwoju gospodarczego na świecie,
- współczesne przemiany gospodarcze, społeczne i polityczne na świecie,
- współpraca międzynarodowa, procesy integracji i dezintegracji w Europie i na świecie,
- możliwości rozwoju turystyki i rekreacji wynikające z uwarunkowań przyrodniczych, społeczno– ekonomicznych i kulturowych,
- źródła konfliktów na świecie, ich przyczyny i próby rozwiązywania,
- wpływ działalności człowieka na środowisko przyrodnicze Ziemi.

Umiejętności:

- wyznaczanie i odczytywanie azymutu,
- przeliczanie wymiarów powierzchniowych z zastosowaniem skali,
- obliczanie położenia obiektów na podstawie różnic czasu,

- identyfikowanie i lokalizowanie obiektów na mapach konturowych kontynentów i świata,
- obliczanie gęstości zaludnienia, współczynnika przyrostu naturalnego, przyrostu rzeczywistego,
- obliczanie salda migracji i jego interpretacja,
- kreślenie i interpretacja piramidy wieku i płci,
- obliczanie wskaźnika urbanizacji,
- obliczanie salda obrotów w handlu zagranicznym,
- wykazywanie się znajomością mierników poziomu rozwoju gospodarczego i jakości życia, w tym PKB i HDI,
- odczytywanie i analizowanie danych zapisanych w postaci tabeli, wykresów, diagramów i schematów,
- dokonywanie na podstawie map analizy zróżnicowania rozwoju społeczno-gospodarczego na świecie,
- dostrzeganie zależności między środowiskiem naturalnym a życiem i działalnością człowieka,
- wykazywanie się znajomością podziału politycznego Europy,
- określenie położenia Europy i głównych cech jego środowiska przyrodniczego,
- wykazywanie zróżnicowania społecznego i gospodarczego krajów sąsiadujących z Polską,
- opisywanie i interpretowanie dysproporcji w rozwoju społecznym i gospodarczym świata,
- wykazywanie związków między głównymi cechami środowiska przyrodniczego Europy a głównymi kierunkami rozwoju gospodarczego,
- wykazywanie wpływu ukształtowania terenu na cechy środowiska przyrodniczego oraz gospodarkę krajów alpejskich,
- wyjaśnianie przyczyn kontrastów społecznych i gospodarczych w Azji;
- wykazywanie zależności pomiędzy występowaniem surowców a rozwojem gospodarczym w Azji,
- charakteryzowanie i wyjaśnianie występowania stref klimatyczno-roślinno-glebowych w Afryce,
- określanie związków pomiędzy problemami wyżywienia, występowaniem chorób a poziomem życia w krajach Afryki i Azji,
- wyróżnianie głównych cech i przyczyn zróżnicowania kulturowego i etnicznego Ameryki Północnej i Południowej,
- wskazywanie na mapie regionów, w których dochodzi najczęściej do konfliktów zbrojnych,
- wskazywanie przyczyn i skutków głównych konfliktów występujących obecnie na świecie,
- analizowanie przyczyn procesów integracyjnych w Europie,
- wskazywanie głównych płaszczyzn współpracy międzynarodowej oraz ocenianie konieczności współpracy międzynarodowej między krajami,

- przedstawianie głównych cech gospodarki Australii na tle warunków środowiska przyrodniczego,
- wykazywanie związku pomiędzy formami gospodarowania człowiekiem a zasobami wodnymi, przedstawianie za pomocą rysunku studni artezyjskiej i subartezyjskiej,
- przedstawianie głównych cech położenia, wielkości, układu przestrzennego oraz znaczenia metropolii i wielkich skupisk ludności na świecie;
- przedstawianie głównych cech środowiska geograficznego Antarktyki i Arktyki oraz wskazywanie zmian w środowisku przyrodniczym obszarów okołobiegunowych.

III etap

Geografia fizyczna i społeczno-gospodarcza Polski ze szczególnym uwzględnieniem województwa podkarpackiego

Obowiązują wiadomości i umiejętności I i II etapu oraz ponadto:

Wiadomości:

- mapa fizyczna Polski,
- zróżnicowanie środowiska geograficznego Polski i województwa podkarpackiego,
- formy ochrony przyrody w Polsce,
- przykłady degradacji i ochrony środowiska przyrodniczego w Polsce i województwie podkarpackim,
- podział administracyjny Polski,
- ludność i osadnictwo w Polsce,
- przemysł, rolnictwo i usługi w Polsce,
- współczesne przemiany gospodarcze, społeczne i polityczne w Polsce,
- współpraca przygraniczna w ramach euroregionów
- potencjał ludnościowy i kulturowy Polski oraz województwa podkarpackiego,
- walory turystyczne Polski i województwa podkarpackiego,
- Polska na tle Europy i świata,
- województwo podkarpackie na tle Polski.

Umiejętności:

- odczytywanie z map informacji przedstawionych za pomocą różnych metod kartograficznych,
- lokalizowanie obiektów na mapie konturowej Polski i województwa podkarpackiego,
- opisywanie najważniejszych cech gospodarki regionów geograficznych Polski oraz ich związków z warunkami przyrodniczymi,
- projektowanie i opisywanie trasy podróży na podstawie map turystycznych, topograficznych i samochodowych,
- charakteryzowanie położenia województwa podkarpackiego w Polsce oraz położenia Polski na świecie i w Europie,
- nazywanie i wskazywanie na mapie Polski województw oraz ich stolic,

- opisywanie najważniejszych wydarzeń z przeszłości geologicznej Polski,
- wykazywanie zależności pomiędzy współczesną rzeźbą Polski a wybranymi wydarzeniami geologicznymi,
- rozpoznawanie głównych rodzajów skał występujących w Polsce, wskazywanie na mapie najważniejszych obszarów ich występowania,
- podawanie przykładów wykorzystania skał w różnych dziedzinach życia człowieka,
- podawanie przykładów występowania i wykorzystania skał w woj. podkarpackim,
- wskazywanie na mapie głównych regionów geograficznych i jednostek geologicznych Polski,
- charakteryzowanie środowiska przyrodniczego głównych regionów geograficznych Polski, ze szczególnym uwzględnieniem województwa podkarpackiego,
- podawanie głównych cech klimatu Polski; wykazywanie ich związku z czynnikami je kształtującymi,
- wyjaśnianie mechanizmu powstawania wiatrów lokalnych i zjawisk atmosferycznych występujących w Polsce,
- opisywanie i wyjaśnianie specyfiki ludności, sieci osadniczej i warunków rozwoju gospodarki w Polsce i województwie podkarpackim,
- wyróżnianie głównych cech struktury użytkowania ziemi, i struktury agrarnej w Polsce,
- wyjaśnianie przyczyn w zróżnicowaniu zasiewów i hodowli w Polsce,
- przedstawianie i interpretowanie struktury wykorzystania źródeł energii w Polsce,
- wyjaśnianie przyczyn zmian zachodzących w przemyśle w Polsce i w województwie podkarpackim oraz wskazywanie najlepiej rozwijających się obecnie w Polsce gałęzi produkcji przemysłowej,
- rozróżnianie rodzajów usług, wyjaśnianie szybkiego rozwoju wybranych usług w Polsce i w województwie podkarpackim,
- opisywanie zróżnicowania gęstości i jakości sieci transportowej w Polsce i wykazywanie jej wpływu na rozwój innych dziedzin działalności gospodarczej,
- wykazywanie i charakteryzowanie walorów turystycznych Polski i województwa podkarpackiego,
- ocenianie atrakcyjności turystycznej Polski na tle innych krajów europejskich,
- uzasadnianie konieczności ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego w Polsce,
- przedstawianie głównych cech położenia oraz środowiska przyrodniczego Morza Bałtyckiego, wykazywanie znaczenia gospodarczego Morza Bałtyckiego oraz przyczyn degradacji jego wód.

Literatura:

1. Podręczniki i zeszyty ćwiczeń do geografii dla gimnazjum:

- Nowa Era, Wydawnictwo Era, seria – Planeta Nowa,
- Wydawnictwo Edukacyjne Wiking II, seria – Geografia bez tajemnic,
- Wydawnictwo Szkolne PWN, seria – Świat bez tajemnic.

2. Atlasy geograficzne świata i Polski wydawnictw: PPWK, Nowa Era, Demart, Wiking.
3. Flis J., Słownik szkolny – terminy geograficzne, Wyd. WSiP, Warszawa (wyd. dowolne).
4. Świat w liczbach 2011 pod red. J. Kądziołki, Warszawa: Wyd. WSiP.
5. Geografia w szkole Wyd. Spec. Kataklizmy 2/2008
6. Geografia w szkole Wyd. Spec. Góry 1/2009.
7. Geografia w Szkole Wyd. Spec. Polska 1/2010.
8. Geografia w Szkole Wyd. Spec. Gospodarka świata 2/2010
9. Geografia w Szkole. Wydanie Specjalne Mapy 2/2011
10. Tablice szkolne Geografia, 2012 Witold Mizerski, Jan Żukowski, Jadwiga Żukowska, Wydawnictwo Adamantan
11. Materiały związane z regionem Podkarpacia, zawarte na stronie internetowej:
<http://www.wrota.podkarpackie.pl>

KONKURS FIZYCZNY
DLA UCZNIÓW GIMNAZJÓW WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2014/2015

Uczestnik konkursu zna, rozumie i stosuje wybrane pojęcia, wielkości fizyczne oraz prawa fizyki do wyjaśniania zjawisk i procesów:

- związanych z makroskopowymi i mikroskopowymi właściwościami materii,
- z zakresu hydrostatyki, aerodynamiki, mechaniki, drgań i ruchu falowego, termodynamiki, elektrostatyki, prądu elektrycznego, elektromagnetyzmu, optyki i fizyki jądrowej.

Ponadto:

- planuje proste doświadczenie, analizuje jego przebieg i uzyskane wyniki, oszacowuje błędy pomiarowe
- rysuje schemat układu doświadczalnego lub schemat modelujący zjawisko
- uzupełnia brakujące elementy schematu, rysunku, wykresu, tabeli i grafu
- rysuje wykres zależności dwóch wielkości fizycznych, dobiera odpowiednie osie układu współrzędnych, skalę wielkości i jednostki, zaznacza punkty, wykreśla krzywą, dostrzega zależności wprost i odwrotnie proporcjonalne
- tworzy informacje w nowej formie
- rozwiązuje zadania teoretyczne, oblicza lub szacuje wielkości fizyczne z wykorzystaniem znanych zależności fizycznych
- wyjaśnia zasadę działania przyrządów pomiarowych i urządzeń technicznych
- podaje praktyczne zastosowania wiedzy fizycznej

Arkusze zadań konkursowych zawierać będą opisowe zadania doświadczalne, zadania problemowe wymagające testowania hipotez, testy rozumowania naukowego, zadania obliczeniowe i graficzne. Zadania otwarte o strukturze złożonej mogą składać się z kilku podpunktów. Testy o różnym stopniu trudności (za 1, 2 i 3 punkty) mogą być jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru.

Etap I (szkolny)

WIADOMOŚCI:

- zjawiska, pojęcia i wielkości fizyczne związane z ruchem (układ odniesienia, tor, droga i przemieszczenie, średnia wartość prędkości, prędkość chwilowa, przyspieszenie, jednostki i ich zamiana)
- ruch jednostajny prostoliniowy (wykresy zależności drogi i prędkości od czasu oraz wzory na prędkość i drogę)
- względność ruchu, prędkość względna, opis ruchu w różnych układach odniesienia
- ruch jednostajnie zmienny z prędkością początkową, wzory na przyspieszenie, prędkość chwilową i drogę, wykresy zależności przyspieszenia, prędkości i drogi od czasu
- stosunek dróg przebytych *po upływie* i *w kolejnych* sekundach ruchu
- siła tarcia, tarcie statyczne i tarcie kinetyczne, współczynniki tarcia
- siła oporu powietrza, spadanie ciał w próżni i w powietrzu, prędkość graniczna
- ruch jednostajny po okręgu, prędkość liniowa, okres obiegu, częstotliwość, siła dośrodkowa,
(wzory: $v = \frac{2\pi \cdot r}{T}$, $F = \frac{mV^2}{r}$, $f = \frac{1}{T}$ i jednostki)
- gęstość substancji, ciśnienie atmosferyczne i hydrostatyczne, warunek równowagi cieczy w naczyniach połączonych, prawo Pascala, zastosowania prawa Pascala
- siła wyporu, prawo Archimedesesa, warunki pływania ciał, zastosowania prawa Archimedesesa

- zasady dynamiki Newtona, II zasada dynamiki w postaci $a = \frac{F}{m}$ i w postaci uogólnionej $F = \frac{\Delta p}{\Delta t}$, układy inercjalne i nieinercjalne, siła bezwładności
- praca mechaniczna i moc, związek mocy mechanicznej z prędkością ($P = F \cdot v$)
- energia kinetyczna, energia potencjalna grawitacji, zasada zachowania energii mechanicznej
- pęd, zasada zachowania pędu na przykładzie zjawiska odrzutu i zderzeń sprężystych i niesprężystych

UMIEJĘTNOŚCI:

- obliczanie przemieszczenia, wartości sił wypadkowych i prędkości z wykorzystaniem działań na wektorach i twierdzenia Pitagorasa
- zamiana jednostek z większych na mniejsze i odwrotnie
- porównywanie wartości prędkości wyrażonych w różnych jednostkach
- odczytywanie wielkości z wykresów, korzystanie ze wzorów geometrycznych oraz algebraicznych do obliczeń drogi i średniej wartości prędkości
- rozróżnianie średniej wartości prędkości i wartości prędkości średniej
- obliczanie wartości prędkości względnej poruszających się obiektów
- wykorzystanie wykresów zależności $s(t)$, $v(t)$, $a(t)$ do obliczeń różnych innych wielkości fizycznych (np. siły, pędu, energii kinetycznej)
- obliczanie dróg przebytych po upływie i w czasie kolejnych sekund z wykorzystaniem wykresu $v(t)$ albo ze znajomości stosunków tych dróg (zależności Galileusza)
- układanie równań kinematycznych odpowiednich do opisu danego ruchu
- opis ruchu na podstawie podanego wykresu lub tabeli
- sporządzanie wykresów zależności pewnej wielkości kinematycznej od czasu (np. $s(t)$) na podstawie znajomości wykresów innych wielkości kinematycznych (np. $v(t)$)
- obliczanie gęstości lub wysokości słupa cieczy z warunku równowagi cieczy w naczyniach połączonych
- obliczenia wartości sił i pól powierzchni tłoków prasy hydraulicznej
- rozwiązywanie zadań dotyczących warunków pływania ciał (szczególnie w sytuacji ciał pływających - częściowo zanurzonych)
- rozwiązywanie zadań dotyczących zasad dynamiki Newtona
- obliczanie pracy z uwzględnieniem wzoru na siłę tarcia
- obliczanie pracy w sytuacji, gdy siła działa skośnie do przesunięcia
- obliczanie pracy siły zależnej liniowo od przemieszczenia (ze średniej $F_{sr} = \frac{0+F}{2}$ lub z wykresu $F(r)$)
- analiza zjawiska odrzutu oraz zderzeń sprężystych i niesprężystych (w prostych przypadkach), obliczanie wartości pędów, prędkości i mas ciał zderzających się
- rozwiązywanie zadań z wykorzystaniem zasady zachowania energii mechanicznej

Etap II (rejonowy)

WIADOMOŚCI:

- wiadomości z etapu I
- przemiany energetyczne z uwzględnieniem zmian energii wewnętrznej
- sprawność maszyn i urządzeń
- maszyny proste (w niewielkim zakresie: dźwignie, bloczki i równia pochyła)
- bilans cieplny, znajomość wzoru $Q = c \cdot m \cdot \Delta T$
- zmiany stanów skupienia, ciepło przemiany, wykresy zależności $T(t)$, $Q(t)$, $T(Q)$

- prawo powszechnego ciężenia, wzór na siłę grawitacji, przeciążenie, niedociążenie i nieważkość
- odległości w astronomii: jednostka astronomiczna, rok świetlny, parsek;
- I i II prędkość kosmiczna
- Układ Słoneczny, obiekty w kosmosie: (planety, komety, meteoryty, meteory, planetoidy), prawa ruchu planet
- energia potencjalna sprężystości, znajomość wzoru $E_s = \frac{kx^2}{2}$
- wykres zależności wychylenia od czasu w ruchu drgającym, wzory na okres drgań wahadła matematycznego i sprężynowego, rezonans mechaniczny
- zjawiska falowe, wielkości opisujące fale, znajomość wzoru $v = \lambda f$, warunki wystąpienia dyfrakcji i interferencji fal
- akustyka – infradźwięki, ultradźwięki, echo, pogłos, rezonans akustyczny, hałas, natężenie dźwięku, poziom natężenia dźwięku, prędkość dźwięku w różnych ośrodkach
- ładunek elektryczny i jego jednostka, sposoby elektryzowania ciał, prawo Coulomba, zasada zachowania ładunku
- obwody elektryczne, napięcie elektryczne, natężenie prądu, I i II prawo Kirchhoffa (II - w wersji uproszczonej), prawo Ohma dla odcinka obwodu, materiałowe prawo Ohma
- praca i moc prądu elektrycznego, przemiany energii elektrycznej w inne rodzaje energii np. w energię cieplną, w energię mechaniczną
- związek mocy z oporem, z napięciem lub natężeniem prądu
- szeregowo, równoległe i mieszane łączenie oporów, znajomość wzorów na opór zastępczy
- zależność oporu elektrycznego przewodnika od temperatury

UMIEJĘTNOŚCI:

- umiejętności z etapu I
- układanie bilansu cieplnego do opisanych w zadaniu przemian energetycznych
- obliczanie energii mechanicznej wystarczającej do dokonania się przemiany cieplnej (np. stopienia danej masy ciała)
- przyporządkowanie wartości ciepła właściwego i ciepła przemiany odpowiednim substancjom
- odróżnianie przewodników ciepła i izolatorów
- wskazywanie sposobów przekazywania ciepła (przewodnictwo, konwekcja i promieniowanie) w podanych przykładach
- wyjaśnianie zjawisk, przewidywanie ich dalszego przebiegu na podstawie praw i zasad fizycznych
- umiejętność linearyzacji zależności fizycznych, odczytywanie z wykresu funkcji liniowej wartości współczynników a i b
- określanie zmiany energii sprężystości na podstawie zmian wydłużenia – x
- rozwiązywanie zadań ilościowych i jakościowych z zakresu ruchu drgającego i falowego
- rozwiązywanie ilościowych i jakościowych problemów z elektrostatyki, związanych z elektryzowaniem ciał, z prawem Coulomba i zasadą zachowania ładunku
- rozwiązywanie zadań obliczeniowych i problemowych z prądu elektrycznego (prawo Ohma, I i II prawo Kirchhoffa, obliczanie natężeń prądu, napięć, oporu zastępczego, mocy i pracy prądu elektrycznego)

Etap III (wojewódzki)

WIADOMOŚCI:

- wiadomości z etapu I i II
- magnesy, pole magnetyczne Ziemi
- pole magnetyczne wokół przewodników z prądem, doświadczenie Oersteda
- pole magnetyczne przewodnika kołowego i zwojnicy

- siła elektrodynamiczna, jej cechy i zastosowania, wzór na siłę elektrodynamiczną
- wektor \mathbf{B} indukcji magnetycznej wraz z jednostką
- prąd indukcyjny i sposoby jego wzbudzenia, reguła Lenza
- zasada działania transformatora, zastosowania, przekładnia
- sposoby elektryzowania ciał, zasada zachowania ładunku elektrycznego
- prawo Coulomba, wzór uproszczony zawierający stały współczynnik „ k ”
- prawa odbicia i załamania światła, współczynnik załamania, prędkość światła w różnych ośrodkach przezroczystych
- równania zwierciadła i soczewki, zdolność zbierająca soczewki, dioptria, powiększenie, cechy obrazów otrzymywanych za pomocą zwierciadeł i soczewek,
- budowa jądra atomowego, nukleony, podstawowe nazwy i oznaczenia (liczby A , Z , N , symbole jąder atomowych), niedobór (deficyt) masy
- cząstki elementarne (kwarki)
- reakcje jądrowe (rozszczenia i syntezy)
- ewolucja gwiazd, Wielki Wybuch, prawo Hubble’a (informacyjnie)
- niepewność pomiaru prostego oraz niepewność pomiaru złożonego (suma, różnica, iloczyn oraz iloraz dwóch wielkości fizycznych, metoda najmniej korzystnego przypadku)

UMIEJĘTNOŚCI:

- umiejętności z etapu I i II
- umiejętność stosowania wzorów na indukcję magnetyczną (przewodnik prostoliniowy, przewodnik kołowy, zwojnica)
- określanie kierunku i zwrotu siły elektrodynamicznej, dokonywanie obliczeń jednej wielkości przy znanych pozostałych ze wzoru $F = B \cdot I \cdot l$
- obliczanie napięć i natężeń prądu na uzwojeniach transformatora z wykorzystaniem wzorów na moc idealnego transformatora i przekładnię, zamiana energii elektrycznej w ciepłą
- konstrukcje obrazów w zwierciadłach sferycznych wklęsłych i w soczewkach
- rozwiązywanie zadań z wykorzystaniem odpowiednich wzorów na powiększenie, ogniskową lub zdolność skupiającą
- zapisywanie i uzupełnianie równań reakcji jądrowych do podanego opisu
- obliczanie ładunku elektrycznego jądra atomowego, obliczanie energii wiązania jądra atomowego według podanego algorytmu
- rozwiązywanie zadań ilościowych na zastosowanie czasu połowicznego zaniku (okresu półrozpadu)
- oszacowanie niepewności pomiaru metodą najmniej korzystnego przypadku

Literatura:

1. R. Subieta „Zbiór zadań z fizyki dla gimnazjum”, WSiP Wa-wa 1999 i 2006.
2. M. Chyla, K. Chyla, „Zbiór prostych zadań z fizyki dla uczniów gimnazjum” , Wyd. DEBIT, Bielsko-Biała 2000
3. E. Kurek, U. Ilczuk, „Konkursy z fizyki - wybór zadań”, WSiP, W-wa 1993,
4. W. Kulpa, A. Trzeciak, „Zadania i projekty badawcze z fizyki dla gimnazjum”, ŻAK Wydawnictwo Edukacyjne, W-wa – wydanie II 2005
5. W. Kulpa, A. Trzeciak, *Fizyka dla gimnazjum. Zbiór zadań część 1 i 2*, ŻAK Wydawnictwo Edukacyjne, W-wa 2010
6. A. Kurowski, J. Niemiec, „Fizyka w prostych zadaniach – zbiór zadań dla gimnazjum” , Zamkor, Kraków 2005
7. A. Kurowski, J. Niemiec, „Świat fizyki. Zbiór prostych zadań dla gimnazjum”, Zamkor, Kraków 2009
8. L. Krupiński, „Eureka 2000. Zbiór zadań i testów. Gimnazjum”, MAC Edukacja, 2011

9. M. Braun, G. Francuz-Ornat, J. Kulawik, „Zbiór zadań z fizyki dla gimnazjum”, Nowa Era, styczeń 2012,
10. R. Grzybowski, „Fizyka. Zbiór Zadań. Gimnazjum”, Operon, wrzesień 2011

Dodatkowo:

Bieżące informacje o ważnych odkryciach w dziedzinie fizyki i astronomii.
Zadania z konkursów z poprzednich lat.

**KONKURS HISTORYCZNY
DLA UCZNIÓW GIMNAZJÓW WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2014/2015**

T: *Dzieje XIX w. na ziemiach polskich, w Europie i na świecie (przemiany polityczne, społeczno-gospodarcze, kultura, sztuka, literatura, filozofia, nauka, technika)*

Problematyka i wymagania konkursu obejmują i poszerzają treści podstawy programowej dla gimnazjum

w zakresie historii XIX w. Uczestnika konkursu obowiązuje znajomość dziejów politycznych, społeczno-gospodarczych i kulturalnych.

I etap konkursu: Ziemie polskie pod zaborami – XIX w.

Zagadnienia wiodące na I etapie konkursu:

- A) Przemiany cywilizacyjne i społeczno-gospodarcze na ziemiach polskich w XIX w.
- B) Polska kultura, sztuka, literatura, oświata i nauka w XIX w.
- C) Geneza, przebieg, cele i konsekwencje Wiosny Ludów na ziemiach polskich.
- D) Udział Polaków w Wiośnie Ludów w Europie.
- E) Geneza, programy polityczne, przebieg i skutki upadku powstania styczniowego.
- F) Polityka zaborców wobec narodu polskiego / mieszkańców byłej Rzeczypospolitej w 2 poł. XIX w.
- G) Postawa Polaków wobec zaborców w 2 poł. XIX w.
- H) Galicja w dobie autonomii (do 1900 r.).

II etap konkursu: Ziemie polskie pod zaborami – XIX w. Europa i świat w XIX w.

Zagadnienia wiodące na II etapie konkursu:

Od „A” do „H” oraz:

- I) Porządek polityczny ustanowiony na kongresie wiedeńskim oraz wydarzenia rewolucyjne w Europie i w Ameryce Płd. w latach 20-30-tych XIX w.
- J) Geneza, programy polityczne, przebieg i konsekwencje Wiosny Ludów w Europie.
- K) Zjednoczenie Włoch i Niemiec – przemiany polityczne i społeczno-gospodarcze w 2 poł. XIX w.
- L) Przemiany polityczne i społeczno-gospodarcze we Francji (od rewolucji lipcowej 1830 r.)
- M) Przemiany polityczne i społeczno-gospodarcze w Wielkiej Brytanii w 2 poł. XIX w.
- N) Przemiany polityczne i społeczno-gospodarcze w Rosji w 2 poł. XIX w.
- O) Pojęcia: **np. polityczne:** liberalizm, konserwatyzm, socjalizm utopijny, marksizm, komunizm, rewizjonizm, socjaldemokratyzm, anarchizm, syndykalizm, chadecja, nacjonalizm.
- P) Rozwój nauki i techniki w XIX w. – odkrycia naukowe i wynalazki (ich autorzy).
- R) Literatura, sztuki plastyczne i muzyka w XIX w. – kierunki, twórcy (i ich dzieła).

III etap konkursu: Ziemie polskie pod zaborami – XIX w. Europa i świat w XIX w.

Zagadnienia wiodące na III etapie konkursu:

Od „A” do „R” oraz:

- S) Wojna secesyjna – Przemiany polityczne i społeczno-gospodarcze w USA w 2 poł. XIX w.
- T) Przemiany polityczne i społeczno-gospodarcze w Japonii w 2 poł. XIX w.
- U) Ekspansja kolonialna państw europejskich i USA w 2 poł. XIX w.
- W) Kościół katolicki w XIX w. – m.in. encyklika *Quanta cura* i *Syllabus*, sobór watykański I, encyklika *Rerum novarum*. – najważniejsze tezy i idee

- Z) Filozofia i nauka w XIX w.: Hegel, Comte, Darwin, Marks, Freud, Bergson, Nietzsche.
– umiejętność rozróżnienia poglądów

Literatura

Etap I

- Zgórniak Marian, *Za waszą i naszą wolność (Dzieje narodu i państwa polskiego)*, Warszawa 1987.
- Kieniewicz Stefan, *Powstanie Styczniowe (Dzieje narodu i państwa polskiego)*, Warszawa 1987.
- Chwalba Andrzej, *Historia Polski 1795-1918*, Kraków 2000 (rozdz.: *Wiosna Ludów* – s. 307-318, *Kr. Polskie* – 323-362, *Represje...* – 400-405, *Zabór pruski* – 446-473, *Zabór austriacki* – 488-516).
- Przyrowski Zbigniew, *Kto to był? Popularny słownik biograficzny*, Warszawa 1996.
- *Encyklopedia szkolna. Historia*, Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa, wyd. od 2005.

Etap II

Literatura z I etapu oraz:

- Beckett Wendy, *Historia malarstwa. Wędrowki po historii sztuki zachodu*, Warszawa 1996 (rozdz.: *Romantyzm (od: Goya)*, *Czas impresjonizmu*, *Postimpresjonizm* – s. 248-325)
- Włodarczyk-Kulak A., Kulak M., *Wiedza o kulturze*, Bielsko-Biała 2005 (rozdz.: *XIX wiek – Stulecie wynalazców i artystów*, s.239-265).
- T. Kizwalter, *Historia powszechna. Wiek XIX*, Warszawa 2003, (rozdz.: *Industrializacja* – s. 14-46, *Edukacja obywatelska: szkoła i wojsko* – s. 54-60, *Spółeczny ład...*, *Wiek ideologii: liberalizm, konserwatyzm, socjalizm, nacjonalizm, rasizm* – s. 91-122, *Europa: niestabilna stabilizacja (1815-1870)* – s. 168-217, *Europa piękny wiek „XIX”* – s. 218-253).

Etap III

Literatura z I i II etapu oraz:

- T. Kizwalter, *Historia powszechna. Wiek XIX*, Warszawa 2003, (rozdz.: *Stany Zjednoczone Ameryki* – s. 268-284, *Japonia* – s. 323-338, *Życie religijne* – s. 339-359, *Romantyzm...*, *Racjonalizm, pozytywizm i nauki przyrodnicze, Krytyka nowoczesności...* – s. 365-393).
- Gaarder Jostein, *Świat Zofii*, Warszawa 1995 (*Romantyzm, Hegel, Marks, Darwin* –s. 367-461).
- *Kronika chrześcijaństwa*, Warszawa 1998 (z rozdz.: *Trudna droga Kościołów do samodzielności*, s.346-349, 354-358, 362-368, 372-376). – zagadnienia dotyczące Kościoła katolickiego w XIX w. (punkt „W”)

**KONKURS JĘZYKA NIEMIECKIEGO
DLA UCZNIÓW GIMNAZJÓW WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2014/2015**

CELE KONKURSU:

- Motywowanie uczniów do nauki języka niemieckiego,
- Poszerzanie wiedzy oraz rozwijania kompetencji kluczowych,
- Sprawdzenie wiedzy i umiejętności uczniów w zakresie opanowania języka niemieckiego na poziomie określonym w nowej podstawie programowej dla gimnazjum,
- Rozwijanie zainteresowań i zdolności językowych.

ZAGADNIENIA LEKSYKALNE

Etap I

- ✓ Człowiek – dane personalne, wygląd zewnętrzny, cechy charakteru, uczucia i emocje, zainteresowania,
- ✓ Dom – miejsce zamieszkania, opis domu, pomieszczeń domu i ich wyposażenia,
- ✓ Szkoła – przedmioty szkolne, plan lekcji, życie szkoły,
- ✓ Praca – popularne zawody i związane z nimi czynności, miejsce pracy,
- ✓ Życie rodzinne i towarzyskie – członkowie rodziny, koledzy, przyjaciele, czynności życia codziennego, okresy życia, formy spędzania czasu wolnego, święta i uroczystości, konflikty i problemy,
- ✓ Żywnienie – artykuły spożywcze, posiłki i ich przygotowanie, lokale gastronomiczne,
- ✓ Zakupy i usługi – rodzaje sklepów, towary, sprzedawanie i kupowanie, korzystanie z usług, reklama,
- ✓ Sport – dyscypliny sportu, sprzęt sportowy, imprezy sportowe sport, sport wyczynowy,
- ✓ Zdrowie – samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie, uzależnienia,
- ✓ Świat przyrody – pogoda, rośliny i zwierzęta, krajobraz, zagrożenie i ochrona środowiska naturalnego, klęski żywiołowe.

Etap II

- ✓ Zagadnienia z etapu I,
- ✓ Podróżowanie i turystyka – środki transportu, orientacja w terenie, informacja turystyczna, hotel, zwiedzanie,
- ✓ Kultura – dziedziny kultury, wybitni twórcy i ich dzieła, uczestnictwo w kulturze.

Etap III

- ✓ Zagadnienia z I i II etapu,
- ✓ Nauka i technika – odkrycia naukowe, wynalazki, obsługa i korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych, technologie informacyjno-komunikacyjne,
- ✓ Życie społeczne – konflikty i problemy społeczne, przestępczość.

ZAGADNIENIA GRAMATYCZNE DLA I, II i III ETAPU

- ✓ Zdania oznajmujące, pytające, przeczące, rozkazujące,
- ✓ Szyk wyrazów: prosty, przestawny, szyk zdania podrzędnego,
- ✓ Zdania współrzędnie złożone ze spójnikami: *aber, denn, oder, und, sondern, deshalb, sonst, trotzdem,*
- ✓ Zdania podrzędnie złożone ze spójnikami: *dass, ob, weil, wenn, als, bevor, obwohl, damit,*
- ✓ Zdania przydawkowe,

- ✓ Konstrukcje bezokolicznikowe z „zu” i bez „zu”,
- ✓ Strona czynna czasownika Präsens, Präteritum, Perfekt,
- ✓ Czasowniki w czasach Präsens, Präteritum, Perfekt,
 - posiłkowe: *haben, sein*,
 - czasownik *werden*
 - czasowniki zwrotne
 - czasowniki rozdzielne i nierozdzielnie złożone
 - czasowniki modalne (czasy: Präsens i Präteritum)
- ✓ Strona bierna czasownika (formy w czasach: Präsens i Präteritum)
- ✓ Tryb rozkazujący
- ✓ Tryb przypuszczający czasowników *haben* i *sein*
- ✓ Rzeczownik
 - z rodzajnikiem nieokreślonym
 - z rodzajnikiem określonym,
 - w liczbie pojedynczej i mnogiej
- ✓ Odmiana imion własnych
- ✓ Przeczenie – *kein, nicht*
- ✓ Przymiotnik
 - stopniowanie regularne i nieregularne
 - w funkcji przydawki i orzecznika
- ✓ Zaimek
 - osobowy
 - dzierżawczy
 - nieokreślony
 - pytający
 - wskazujący
 - względny
 - zwrotny
 - nieosobowy *man, es*,
- ✓ Przyimki
 - z celownikiem,
 - z biernikiem,
 - z celownikiem lub biernikiem
- ✓ Przysłówek
 - regularne i nieregularne stopniowanie przysłówek
 - przysłówek czasu i miejsca
- ✓ Liczebniki
 - główne
 - porządkowe

ZAGADNIENIA KULTUROZNAWCZE DLA I I II ETAPU

- ✓ Informacje o Niemczech, Austrii i Szwajcarii (geografia, religia, system polityczny, podział administracyjny, ważne wydarzenia historyczne)
- ✓ Nazwiska niemieckich, austriackich i szwajcarskich pisarzy, ludzi nauki i sztuki, znanych postaci
- ✓ Zwyczaje i obyczaje w krajach niemieckojęzycznych

TYPY ZADAŃ NA POSZCZEGÓLNYCH ETAPACH KONKURSU

Etap I – rozumienie tekstu pisanego, test gramatyczno-leksykalny, test z wiedzy o krajach niemieckojęzycznych

Etap II – rozumienie tekstu pisanego, test gramatyczno-leksykalny, test z wiedzy o krajach niemieckojęzycznych

Etap III – rozumienie tekstu pisanego, test gramatyczno-leksykalny, redagowanie wypowiedzi pisemnych (mail, list, pocztówka, opis postaci)

BIBLIOGRAFIA

- ✓ Podręczniki do języka niemieckiego dopuszczone przez MEN, zgodne z Nową Podstawą Programową
- ✓ Brandmiller–Witowska, L. / Kamińska, J.: Trening przed certyfikatem: testy z języka niemieckiego dla dzieci i młodzieży - poziom A1 : Fit in Deutsch 1, KID 1, TELC A1, Langenscheidt.
- ✓ Vavatzanidis, K. / Janke–Papanikolaou, S.: Mit Erfolg zu Fit in Deutsch 1: Übungs- und Testbuch, Klett.
- ✓ Vavatzanidis, K. / Janke–Papanikolaou, S.: Mit Erfolg zu Fit in Deutsch 2: Übungs- und Testbuch, Klett.
- ✓ Späth, Ch. / Sailer, M.: Und jetzt ihr! Basisgrammatik für Jugendliche, Hueber.
- ✓ Tkaczyk, K.: Grammatik für dich: gramatyka języka niemieckiego dla gimnazjum, WSiP.
- ✓ Faigle, I: Rundum. Einblicke in die deutschsprachige Kultur, Klett.
- ✓ Ptak, M.: Gramatyka niemiecka dla gimnazjum. WSPWN.
- ✓ Inne gramatyki języka niemieckiego dla młodzieży
- ✓ Inne repetytoria leksykalne

ŹRÓDŁA INTERNETOWE

www.deutschland.de

www.tatsachen-ueber-deutschland.de/de/

www.planet-wissen.de

www.wissen.de

www.goethe.de

www.bmeia.gv.at/aussenministerium/oesterreich/tatsachen-und-zahlen.html